ҚИШЛОҚ ҲАҚИҚАТИ

КУНДАЛИК ИЖТИМОИЙ-СИЁСИЙ РЎЗНОМА

1991 йил 5 ноябрь
СЕШАНБА
№ 214 (5.257).
Баҳоси 8 тийин.

1974 йил 1 январдан чиқа бошлаган ♦ Ҳафтада беш марта чоп этилади

УЛКАН ХИРМОН—МУСТАҚИЛ РЕСПУБЛИКАГА ДАРМОН

САФАРБАРЛИК

Самарқанд вилояти пахтакорлари йиғим-теримга анча кеч киришдилар. Баҳордаги ёғингарчиликлар, табиат инжиқликлари ўз таъсирини ўтказди. Айниқса умумий майдоннинг 25 фоизидаги ғўза ниҳолларининг ривожланиши қийин кечди. Бироқ сўзида устивор, фидойи, ориятли деҳқонлар севимли касбга қалб қўрларини бахш этдилар. Далаларда баракали ҳосил яратилди. Йиғим-теримда тўла сафарбарлик таъминланди. 43 кун деганда йиллик марра эгалланди. Қабул пунктларига 360 минг тонна Самарқанд оқ олтини топширилди. Мутахассисларнинг таъкидлашларича муваффақиятга эришиш кутилган ҳол эди. Сабаби, сўнгги йилларда вилоят хўжаликларида меҳнатни ташкил этишнинг илғор усуллари кенг жорий этиляпти. Юқори ҳосилли, тезпишар чигит навлари экилмоқда. Муҳими инсон омилига эътибор кучайди. Механизаторлар, теримчиларнинг унумли меҳнат қилишлари учун шароитлар яратиб берилди.

Техникадан унумли фойдаланилди, 5 кун аввал вилоятда машинада пахта териш режаси зиёдаси билан бажарилди. Ҳар бир агрегат ҳисобига ўрта ҳисобда 100 тонна хом ашё тўғри келди. Пахтачи ва Иштихон районларининг уста деҳқонлари ички имкониятлардан унумли фойдаландилар. Меҳнаткашларни ижтимоий ҳимоялашга эътибор кучайтирилганлиги омма ғайрат-шижоатини янада жўш урдирди. Бу икки ноҳияда гектаридан 30 центнердан хирмон кўтарилди.

Мавсумда Иштихон районидаги «8-Март», Нарпай районидаги «Ҳақиқат» колхозларининг пахтапарварлари ҳосилдорликни гектарига 40 центнерга етказдилар. Пахтачи районидаги «Коммунизм» жамоа хўжалигидан Абдураим Ҳақбердиев, Карл Маркс номли колхоздан Нормурод Хушвақтов бошлиқ бригадалар энг юқори кўрсаткичга эришдилар. Меҳнатсеварлар ғанимат кунларнинг ҳар дақиқасидан унумли фойдаланишмоқда. Жомбой, Оқдарё, Пайариқ, Челак районлари деҳқонлари кузги-қишки тадбирлар бошлаб юборилгунга қадар яна 25—30 минг тонна жавоҳир йиғиштиришлари мумкин.

Р. НАЗАРОВ.

Усмон Юсупов районидаги Ульянов номли давлат хўжалигининг пахтакорлари мавсумни ниҳоясига етказмоқдалар. Хўжалик вилоятда йирик ва иқтисодий бақувват жамоалардан ҳисобланади. Бу ерда ҳосилнинг асосий қисми машиналарда териб олинмоқда.

СУРАТДА: давлат хўжалиги директори, Ўзбекистон халқ депутати Муродилла Саидов (ўртада) илғор механизаторлар Олар Пўлатов ва Хўжам Қаршиев билан суҳбатлашмоқда.

Ш. ШАРОПОВ олган сурат. (ЎзТАГ).

ФИДОЙИЛИК

Тошкент вилояти деҳқонлари учун бу йил пахта етиштириш жуда мураккаб бўлди. Уст-устига ёғингарчилик ва паст ҳарорат бутун парвариш давомида ғўзанинг ўсишига ва ривожланишига тўсқинлик қилди. Механизаторлар ғайрат кўрсатиб ишлашларига тўғри келди: қатор ораларга ишлов бериш кучайтирилди, далага қўшимча равишда ўғитлар солинди ва енгил суғоришлар ўтказилди. Буларнинг ҳаммаси далалардаги аҳволни бирмунча яхшилади, аммо қолоқликни охиригача бартараф этиб бўлмади. Техника майдонларга кўп марта киргани, баъзан экин илдизи ўз вақтида озуқа ололмагани туфайли умумий пахтазорнинг учдан бир қисмида ғўза ола ўсди. Албатта, бу ҳосил тўплашга ва пахта тайёрлашга ўз таъсирини кўрсатди.

Вилоят пахтакорлари учинчи ноябрь куни хом ашё тайёрлаш йиллик режасини бажардилар. Мустақил республика хирмонига 331 минг тоннадан зиёд дурдона етказиб берилди. Уни йиғиб-териб олиш учун 44 кун ёки ўтган йилга қараганда 10 кун ортиқ вақт кетди. Жами тайёрланган хом ашёнинг 80 фоизидан зиёдроғи биринчи сортларга қабул қилинди.

Механизаторлар умумий хирмоннинг 80 фоизини зангори кемалар ёрдамида саранжомлаб бердилар. Ўрта Чирчиқ ва Қуйи Чирчиқ районларида машиналар ҳиссаси 90 фоиздан ошди. Вилоят ютуғига Ўрта Чирчиқ, Бекобод, Қуйи Чирчиқ ва Бўка районларининг пахтакорлари катта ҳисса қўшдилар. Улар биринчилардан бўлиб оқ олтин тайёрлаш топшириғини уддаладилар.

Вилоят бўйича пахта ҳосилдорлиги гектар ҳисобига ўртача 26,6 центнерни ташкил этди. Ўрта Чирчиқ ва Қуйи Чирчиқ районларида эса бу 28—29 центнерга тўғри келди. Бўка районидаги Алишер Навоий номли, Ўрта Чирчиқ районидаги Ленин номли ва Акмал Икромов номли жамоа хўжаликларида гектаридан 34—37 центнердан ҳосил олинди. Бу хўжаликларда машина терими айниқса, баракали бўлди. Уларнинг механизаторлари жами хом ашёнинг 90—97 фоизини саранжомлаб бердилар.

Мавсумда юқори ҳосилли жамоалар сафи кенгайди. Чиноз районидаги «Москва» жамоа хўжалигидан Хурсандбой Бўрибоев, Карл Маркс номли жамоа хўжалигидан Баҳром Умаров, Бўка районидаги Алишер Навоий номли жамоа хўжалигидан Муса Исломов бошлиқ бригадалар ҳозирга қадар гектар ҳисобига 40—41 центнердан хом ашё тайёрлашди. Механизаторлар мусобақасида Бўка районидаги Тимирязев номли жамоа хўжалигидан Эркин Абдураҳмонов, Аброр Аслонов, Фрунзе номли жамоа хўжалигидан Қаюм Мамбетов, Ўрта Чирчиқ районидаги «Ленин йўли» жамоа хўжалигидан Турдиали Бозорбоев сингарилар пешқадам бўлишди. Улар бугунга қадар пўлат этакдан 210—260 тоннадан оқ олтин бўшатдилар. Бўка районидаги Тимирязев номли жамоа хўжалигидан Нарзи Иброҳимов, Рисолат Шодиева, Пискент районидаги «Гулистон» жамоа хўжалигидан Гулсанам Эшматова, Охунбобоев номли жамоа хўжалигидан Феруза Тожибоева каби теримчилар мавсумда 10—12 тоннадан дур тердилар.

Умуман, вилоятда ҳозирга қадар 9 та пахтакор райондан 5 таси, 88 та жамоа хўжалигидан 44 таси, 22 та давлат хўжалигидан 12 таси, 1.643 та бригададан 900 таси йиллик режани бажариб, мажбурият ҳисобига хом ашё топширмоқда. Йиғим-терим давом этмоқда. Ҳали пайкалларда ҳосил бор. Вилоят деҳқонлари ўз имкониятларини чамалаб қўшимча равишда 12—15 минг тонна оқ олтин тайёрлашга қарор қилдилар.

«Қишлоқ ҳақиқати»нинг
1991
МАВСУМ ОЙНАСИ
ТЕЛ: 33-54-53, 32-54-51, 32-54-52

ПАЙАРИҚ. Райондаги «Янгиобод» жамоа хўжалиги пахтакорлари маррага етиб келдилар. Заршунослар гектаридан 25 центнердан ҳосил кўтариб, қабул пунктларига 2015 тонна сифатли хом ашё топширишди.

Азаматлар 800 гектар ерда деҳқончилик қилишди. Йилнинг қийин келишига қарамасдан, далаларда мўл ҳосил етиштирдилар. Йиғим-теримга ҳам пухта тайёргарлик кўрилди.

Хўжаликнинг Шербўта Муҳаммадқулов, Очил Қозоқов, Қуроқбой Мамаюсупов, Баҳодир Исломов, Азим Аллаёров бошлиқ бригадалари биринчи теримда режани бажаришди. Ҳар гектаридан 28—30 центнердан хом ашё йиғиштириб олинди.

Машина теримига ҳам алоҳида эътибор берилди. Ҳосилнинг 70 фоизи улар ёрдамида саранжомланди. Механизаторлардан Иброҳим Отамуродов, Райим Шомирзаев, Неъмат Шодиев, Меҳри Ҳайитовлар 160—180 тоннадан оқ олтин териб, ҳамкасблари ўртасида пешқадамлик қилишмоқда.

К. ҲОСИЛОВ.

* * *

Избоскан районидаги Ш. Юсупов номли жамоа хўжалигининг 8-бригадасига бир неча йиллардан буён Йўлдош Пўлатов бошчилик қилиб келади. Жамоа заршунослари ҳар йили режа ва топшириқларни ортиғи билан уддалашмоқда.

Деҳқонлар жорий йилда 52 гектар майдонга чигит қадашди. Режа гектаридан 31,5 центнердан ҳосил йиғиштириб олиш. Бу йил қийинчилик кўп бўлди, шунга қарамай деҳқонлар кўтаринки руҳда меҳнат қилишмоқда.

Терим мавсумининг жадал суратларда боришига биринчидан пахта харид нархининг оширилганлиги сабаб бўлса, иккинчидан уларга зарур шароитларни ўз вақтида яратилганлигидир. Дала шийпонида колхозчилар бир маҳал иссиқ овқат билан таъминланмоқда. Шийпонда мавсумий боғча, телевизор, радио меҳнаткашлар хизматида. Бригадада боғ ташкил этилиб, у ерга олма, шафтоли, ўрик сингари мевали кўчатлар ўтқазилган. Уларнинг маҳсулотидан одамлар баҳраманд бўлишмоқда.

Далада иш қизгин. Ҳар куни бригадада кўп миқдорда хом ашё тайёрланмоқда. Айниқса, Марғуба Аҳмадалиева, Дилором Жумаева, Ўктамхон Дўлтабоева, Тожихон Шокиров сингари теримчилар ҳамкасблари орасида пешқадамлик қилишаяпти. Зангори кемалар ҳам хирмонга барака киритишмоқда. Бунда Зайлобиддин Ражабов илғорликни қўлдан бермаяпти.

— Ҳосилнинг 70 фоизини агрегатлар бункеридан тўкиб, ҳосилдорликни 34 центнерга етказишга бел боғлаганмиз, — дейди бригада етакчиси тажрибали деҳқон Йўлдош ака Пўлатов.

Уфққа туташган пахтазорлар оралаб ортимизга қайтар эканмиз, бош кўтармай дур йиғаётган заршуносларга хирмонингиз юксалаверсин, деб тилак билдирдик.

С. ДЎЛТАЕВ.

ЭЛЧИ ҚАБУЛ ҚИЛИНДИ

Ўзбекистон билан танишув сафарига келган Австралиянинг СССРдаги фавқулодда ва мухтор элчиси Каван Оливер Фентог Хоугни Ўзбекистон Республикасининг Президенти И. А. Каримов 2 ноябрь куни қабул қилди.

Элчига Ўзбекистоннинг ижтимоий-иқтисодий аҳволи, унинг чет мамлакатлар билан ўзаро манфаатли иқтисодий алоқаларни ривожлантириш имкониятлари ҳақида гапириб берилди. У ўзини қизиқтирган саволларга жавоблар олди.

Суҳбатда Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Вазирлар Маҳкамаси Раисининг ўринбосари Б. С. Ҳамидов, республика ташқи ишлар вазирининг биринчи ўринбосари Ф. Г. Тешабоев қатнашдилар.

(ЎзТАГ).

СЎНГГИ МИСҚОЛГАЧА

Гурлан райони пахтакорлари Хоразм вилоятида биринчи бўлиб оқ олтин тайёрлаш йиллик режасини бажардилар. Бу муваффақиятга эришиш осон бўлмади. Деҳқонлар кўкламги об-ҳаво қийинчиликларини енгиш, ғўза парваришини ўз вақтида олиб бориш, ҳосил йиғим-теримини тезу соз ўтказиш учун бор тажриба ва маҳоратларини ишга солдилар. Халқ депутатлари район Кенгаши раиси Б. ЮСУПОВ шулар тўғрисида қуйидагиларни гапириб берди.

— Қишлоқ хўжалиги учун мураккаб келган жорий йилда омилкорлик ва тадбиркорлик билан меҳнат қилган районимиз пахтакорлари катта ютуққа эришдилар. Давлатга пахта сотиш юзасидан белгиланган режа ошириб уддаланди. Қабул пунктларига қарийб 30 минг тонна сифатли хом ашё етказиб берилди. Ҳосилдорлик гектар бошига 29,3 центнерни ташкил этди.

Гектарлар самарадорлигини ошириб, эртаги ҳосил етиштирган бригадалар йиллик режаларини барвақт уддаладилар. «Коммунизм» жамоа хўжалигидан Ўрозбой Назаров, Гулиммат Ҳайтимматов, «Гулистон» давлат хўжалигидан Бўрон Отабоев, «Правда» жамоа хўжалигидан Тўлибой Раҳимов, Ленин номли жамоа хўжалигидан Бозор Худойберганов, «Коммуна» жамоа хўжалигидан Ҳамид Худойберганов, «Янгиобод» давлат хўжалигидан Шомурод Матибоев бошлиқ бригадаларда ҳосилдорлик гектар ҳисобига 35—45 центнердан ошди.

Пахта етиштиришда ҳам техника кучидан кенг фойдаланилмоқда. Йиғим-теримда зангори кемалар самарали ишлатилаётир. Ялпи хирмоннинг 10 минг тоннадан зиёди машиналар ёрдамида йиғиштириб олинди. «Коммунизм» жамоа хўжалигидан Озод Матниёзов, «Правда» жамоа хўжалигидан Саид Абдиев, «Гулистон» давлат хўжалигидан Ражаб Нуржонов каби механик-ҳайдовчилар ҳозиргача пўлат этакдан 120—200 тоннадан оқ олтин бўшатдилар.

Пахта харид нархи оширилганлиги терим иштирокчиларининг ғайрат-шижоатини оширишда муҳим омил бўлди. Барча хўжаликларнинг иқтисодиёти мустаҳкамланиши учун имконият яратилди. Бу йил районимиз жами 77 миллион сўм даромад олиши кутилаётир. Бу 1990 йилдагига қараганда 2,5 баравар кўпдир. Соф фойда 18 миллион сўмни, рентабеллик 30,5 фоизни ташкил этмоқда.

Районимиз пахтакорлари ўз имкониятларини чамалаб кўриб, яна давлатга 2000 тонна хом ашё топширишга, ялпи хирмон салмоғини 32 минг тоннага етказишга қарор қилдилар.

Республика Президенти фармонига мувофиқ етиштирилган пахтанинг бир қисми хўжаликлар тасарруфида қолдирилади. Бу уларнинг ички ва ташқи алоқасини тиклашга йўл очади, пахтакорлар манфаатдорлигини оширади. Ушбу омил далалардаги мавжуд ҳосилнинг бир мисқолини ҳам нобуд қилмасдан йиғиштириб олишнинг нақадар муҳим эканлигини кўрсатади.

Районимиз шоликорлари ҳам режани уддалаган бўлсалар-да, курашни бўшаштирмаётирлар. Ҳозиргача давлатга 21 минг тонна «қирмизи дон» сотилди. Бошқа турдаги қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари сотиш ва тайёрлаш юзасидан белгиланган режаларнинг ҳам уддаланиши таъминланади. Шу билан бирга кузги-қишки дала ишлари қизитилади.

Суҳбатдош:
• Ж. ЮСУПОВ,
«Қишлоқ ҳақиқати» мухбири.

Тавсия

КЕЛГУСИ ҲОСИЛГА — ПУХТА ЗАМИН

Республикамиз деҳқонлари об-ҳаво ноқулай келганлигига қарамасдан бу йил ғўза парваришида агротехника тадбирларини ўз вақтида, сифатли амалга оширганликлари, меҳнатни тўғри ташкил этганликлари натижасида пахтадан юқори ҳосил етиштирдилар. Йиғим-терим тезу соз ўтказилиб, далалардаги бебаҳо бойликнинг асосий қисми йиғиштириб олинди. Эндиги вазифа унинг қолганини ҳам исроф қилмасдан саранжомлаш ҳамда келгуси йил ҳосилига замин ҳозирлашга киришишдан иборат.

Юқори ҳосил етиштиришнинг муҳим шарти — ҳар бир район ва хўжалик учун мўлжалланган кузги-қишки агротехник мелиоратив тадбирларни вақтида, сифатли ўтказилишидир. Бунда илғорлар тажрибаси ҳамда илм-фан тавсияларидан фойдаланиш мақсадга мувофиқ. Жойларда мутахассислар бу даврда агрономик ва мелиоратив ишларнинг мувофиқлаштирилган тадбирларини ишлаб чиқиб, уни кам меҳнат ва маблағ сарфлаб бажаришни таъминлашлари керак.

Ғўзапояни йиғиштириш. Вилт билан зарарланмаган далаларда тупроқни органик модда билан бойитиш учун ғўзапояни КИР-1,5, КИ-1,8, КИ-1,2 механизмлари ва хўжаликлардаги мавжуд бошқа хил машиналар ёрдамида майдалаб ҳайдаб юбориш ҳоллари учраб туради. Лекин бунда сўқа тишига ғўзапоя тиқилиб, шудгорлаш сифати қониқарли бўлмайди. Бу ҳолнинг олдини олиш учун ғўзапоя қатори билан трактор ғилдираги орасидаги масофа ҳайдов пайтида 10 сантиметр бўлиши лозим. Шунда сўқанинг юқориги ўнг тиши пушта тишининг ўртаси билан олиб кетилади. Натижада ғўза пояси пушта остига ётқизилиб, устидан тупроқ тортилади.

Бегона ўтларга қарши кураш. Маълумки, ёввойи ўтлар пахта ҳосили камайишига олиб келади. Улар ғўза ва бошқа экинларнинг хавфли рақобатчиси ҳисобланади. Бундай ўтлар азот, фосфор, калий ва ҳоказо озуқа моддаларидан, сувдан фойдаланади. Бундан ташқари ғўзага нисбатан бир неча баравар тезроқ ўсиб унга соя солади, ривожини мушукуллаштиради, терим машиналари ишига тўсқинлик қилади ва пахтани ифлослантиради.

«Союзхлопок» илмий-ишлаб чиқариш бирлашмасида ўтказилган тадқиқотлар кўрсатишича, далаларни ўртача ўт босганида оқ олтин ҳосили 8—10 фоиз, кучли даражада ўт босганда эса 50 фоиз камаяди. Ҳозир кўпчилик хўжаликларда бегона ўтларга қарши кураш асосан қўл кучи билан олиб борилмоқда. Унга сарфланадиган маблағ пахта етиштириш харажатларининг 20—30 фоизини ташкил этади. Бу ҳол маҳсулот таннархига салбий таъсир етказади. Изланишлар натижалари, илғорлар тажрибаси кузги шудгор олдидан бегона ўтларнинг илдизпоялари тиркалган ва осилган ағдармайдиган сўқалар, чизель ёки культиваторлар, тишли тирмалар билан тараб олиб ташланганда пайкалларда шундай ўтлар анча озайишини кўрсатди.

Ёввойи ўтларни тараб олишда тупроқни юмшатиш чуқурлиги 16—18 сантиметр бўлиши зарур. Айрим хўжаликларда илдизпояларни тараб ва йиғиб оладиган махсус ВКС-1,8 қурилмаси йўқлиги сабабли картошка ковлайдиган машиналар мослаштирилиб фойдаланиляпти. Бегона ўт илдизпоялари КПН-4А тамғали шудгор культиваторлари, осма тишли механизмлар билан йиғиб олиниши керак. Улар пайкаллардан ташқарига чиқарилиб йўқ қилиниши лозим. Шундан кейин ерларни икки табақали сўқа билан ҳайдаш даркор. Бунда тупроқ юзасидаги ёввойи ўтларнинг илдизпоялари ва уруғлари чуқур ағдарилиб кўмилади, натижада уларнинг қайта кўкариш имкони бўлмайди.

Мабодо даланинг баъзи қисмларини ўт босган бўлса, тупроқни юмшатиш ва илдизпояларни териб олишни ўша жойдан бошлаш тавсия этилади. Бундай пайкалларни текис юмшатиш мумкин эмас, чунки механизмлар бегона ўтларнинг илдизпояларини бутун далага ёйиши мумкин.

Кўп йиллик ёввойи ўтларга қарши курашда агротехник ва механик усуллар билан бирга аксарият хўжаликларда кимёвий усул ҳам кенг қўлланилади. Бунда энг самарали гербицид— далапон (пропинат)дир. Ушбу доривор тўғри ишлатилса, кўп йиллик бегона ўтларни тўлиқ қириб ташлайди. Далапон кузда, шудгордан олдин гектарига 45—55 килограмм доривор 400 литр сувда эритилган ҳолда пуркалади. Айрим жойларни ўт босган бўлса, ўша ерларга ҳайдовдан 10—15 кун илгари сепилади.

Сирдарё, Хоразм, Бухоро, Фарғона, Андижон, Наманган вилоятлари ва Қорақалпоғистон республикасининг шўрланган тупроқларида чигит экишдан 1,5 ой аввал тармалаш пайтида 25 килограмм доривorни 400 литр сувга эритиб сепиш керак. Мутахассислар, жамоа ва давлат хўжаликлари бригадирлари бегона ўт илдизпоялари тараб олинадиган ёхуд гербицид ишлатиладиган майдонларни олдиндан белгилаб қўйишлари, машина ва бошқа иш қуролларини тайёрлашлари, мазкур ишни ўз вақтида ўтказишлари лозим.

Кузги ўғитлаш. Тажрибадан маълумки, органик ва минерал ўғитларни кузда солиш тупроқ унумдорлигини яхшилаш, пахта ҳосилдорлигини ошириш имконини беради. Шунинг учун жойларда ерни шудгорлашдан олдин гўнг, лигнин, ҳар хил компостлар ва бошқа органик ўғитларни ишлатиш керак.

Органик ўғитларни илмий тавсиялар асосида етарли миқдорда ва мақбул муддатларда ишлатган хўжаликлар катта ютуқларга эришмоқдалар. Хоразм, Бухоро, Тошкент вилоятларидаги илғор бригадалар, ижарачилар кузги ҳайдов олдидан гектарига 35—40 тоннадан яхши чириган гўнг солиб, гектаридан 40—45 центнер ва ундан зиёд пахта етиштирмоқдалар. Гўнгнинг самараси шундаки, унда ғўза ўсиши ва ривожланиши учун жуда зарур макро ва микро элементлар бор. Бу ўғит солинганда тупроқ хусусияти яхшиланади, соз, оғир, механик таркибли тупроқлар зичлиги камайиб, сув ва ҳаво ўтказувчанлиги ортади. Енгил қумли тупроқларнинг эса қовушқоқлиги кучаяди. Гўнг билан тупроққа кўплаб фойдали микроорганизмлар ўтиб, ўсимлик илдизи орқали озуқа моддаларнинг яхшироқ ўзлаштирилишига кўмаклашади.

Шу боисдан гўнгнинг йиллик меъерини бир йўла кузги шудгордан олдин солиш тавсия этилади. У аввало азалдан фойдаланиб келинаётган, сифатли текисланган ерларга, шунингдек, беда бузилгандан кейин 4—5 йил ғўза ўстирилаётган далаларга гўнг алмашиш режаси асосида киритилиши лозим. Махсус тажрибалар кўрсатишича, бу ўғитни кузги ҳайдовдан олдин солиш бошқа муддатларга нисбатан самарали бўлади. Гўнг бу даврда солинганда ундаги озуқа моддалар ўсимлик учун қулай шимиладиган шаклга ўтади ва ғўза уни яхши ўзлаштиради.

Эртапишар, сифатли пахта етиштиришда минерал ўғитлардан тўғри фойдаланиш муҳимдир. Фосфорли ва калийли ўғитлар кузда тупроққа солинганда ҳосилдорлик юқори бўлади. Шудгорлашдан олдин фосфорли ўғитлар йиллик меъёрининг 60—70 фоизини, шўрланмаган ерларда калийли ўғитлар йиллик меъёрининг 50 фоизини сепиш тавсия этилади. Мазкур ўғитларнинг нормалари ўғитлардан фойдаланиш бўйича тавсияномаларда келтирилган мослаштирувчи коэффициентлар тизимига мос тарзда агрокимёкартограммалар асосида, тупроқда алмашинувчи калий, фосфор миқдори ҳисобга олинган ҳолда ўзгартириб турилади.

Ҳар бир жамоа ва давлат хўжалигида мутахассислар ҳамда агрокимё хизмати ходимлари томонидан тузилган ўғитларни қўллаш режаси бор. Унда айрим пайкаллар бўйича минерал ўғитларнинг йиллик миқдори, уларнинг сепиш муддатлари бўйича тақсимланиши, жумладан фосфорли ва калийли ўғитларни кузги шудгордан аввал солиш меъёри кўрсатилган. Калийли ўғитлар пахта ҳосилдорлигини 3—5 центнер оширади. Тупроқ таркибида алмашинувчи калий миқдори энг оз бўлган майдонларда кузги шудгордан илгари гектарига 75 килограмм калий (гектарига 125 килограмм калий хлорид) солиш кифоя. 1 килограмм тупроқда 20 миллиграммдан ортиқ алмашинувчи калий бўлган пайкалларда ҳайдовдан олдин гектарига 30—40 килограмм калий, гектарига 50—70 килограмм калий хлорид сепилади.

Фосфор ва калий меъёрларини шудгордан аввал табақалаштириб белгилаш мазкур моддаларнинг тупроқдаги миқдори кўтарилишини таъминлайди. Бу эса ўсимликларнинг озиқланиши учун мақбул шароит яратади, пахтадан юқори сифатли, мўл ҳосил олишга имкон беради.

Одатда кўп хўжаликларда калий, фосфорнинг кузги меъёрини баҳор ва ёз ойларида беришади. Бу нотўғри, чунки бунда ўғитларнинг самарадорлиги пасайиб кетади.

Кузги шудгор. Эртапишар, мўл пахта ҳосили етиштиришда кузги шудгор катта аҳамият касб этади. У фақат агрономик жиҳатдан юқори самара берибгина қолмасдан, балки ташкилий томондан ҳам муҳимдир. Негаки, дала ишларини эрта кўкламда экиш олдидан енгиллатади ва тезлаштиради, меҳнат ва куч ресурсларини ишлатишдаги тиғизликни камайтиради. Кузги шудгор ҳисобига ҳосилдорлик баҳорги ҳайдовга нисбатан 10—20 фоиз ортади.

Ҳосил миқдорига шудгорни ўтказиш муддати ҳам сезиларли таъсир кўрсатади. Энг мақбул, самарали шудгорлаш муддати тупроқ музлагунгача, ноябрь ойи ва декабрнинг биринчи ярмидир. Агар об-ҳаво ва бошқа ноқулай шароитлар туфайли бу муддатда ерни ҳайдашнинг иложи бўлмаса, уни январь-февраль ойларининг ёғинсиз, ҳаво очиқ кунларида ўтказган маъқул. «Союзхлопок» илмий-ишлаб чиқариш бирлашмаси тажрибаларидан маълум бўлишича, ҳайдовнинг бу муддатда ўтказилиши баҳоргига нисбатан самаралидир. Кузги шудгор натижасида пахта ҳосили кўпайишида ҳайдалган пайкалларда куз, қиш ва баҳор ойларида ёққан ёғингарчиликнинг таъсири бор. Экиш пайтида бу далаларда кузги шудгор ўтказилмаганига қараганда 1,5—2 баравар кўпроқ нам тўпланган бўлади. У аксарият ҳолларда чигитни текис ундириб олишга имкон беради ва ғўза шоналагунгача ўсимлик маромида ўсишига шароит яратади. Чигит суви беришга ҳожат қолмайди.

Шамол кучли эсадиган, тупроқ дефоляцияга мойил бўлган, оз ёғингарчилик тушадиган минтақаларда ҳайдалган ерлардан нам кўтарилишини камайтириш учун шудгор пайтида сўқага тарма тиркаш зарур. Фақат енгил тупроқли жойларда ва шамол эрозияси кучли бўлган Фарғона вилоятининг Қўқон зонасида шўр ювишдан кейин ерни баҳорда ҳайдаш мумкин.

Шудгор сифати кўпроқ унинг технологиясига боғлиқ. Илмий муассасалар ва илғорлар тажрибасига кўра

(Давоми 3-бетда).

ДУО ОЛГАН МУРОДИГА ЕТАДИ

Ота дуосини олган кам бўлмайди. Бунга қайта-қайта ишонч ҳосил қилганман. Падари бузрукворим эл назар қилган кишилардан эдилар. Деҳқончилик илмини яхши билган, ҳамиша эртанги кун нафаси билан. яшайдиган фидойи бўлганликлари учун ўн йил колхозга раислик қилдилар. От йўлини той босади. Бахтим шуки, халқ аввало отам Дагар Очилов ҳурмати, қолаверса ёш, ғайратли мутахассис деб, мени хўжаликка раҳбар этиб сайлади. Зиммадаги масъулият юки оғир эди. Хўжалик сўнгги йилларда қолоқлар сафига тушиб қолганди. Дастлабки кундан ер шароити, одамларнинг орзу-интилишлари билан танишдим. Улардан беминнат ёрдамимни аямадим. Инсон омилига алоҳида эътибор берилди. Яхши ният билан 982 гектар ерда деҳқончилик қилдик. 452 гектарга барака уруғи қадалди. Ғаллачилик, боғдорчилик, сабзавотчиликни ривожлантириш юзасидан қўшимча тадбирлар белгиланди.

Колхоз бошқаруви раиси этиб сайланган йилим омадли келди. Ҳамжиҳатлик, тажрибакорларнинг саъйи-ҳаракати туфайли далаларда мўл ҳосил яратилди. Ўтган йили давлатга пахта топшириш режаси 128 фоизга адо этилди. Гектаридан 36 центнердан ошириб хирмон кўтарилди. Бу йил алоҳида ғайрат-шижоат билан ишга киришдик. Техникага суяндик. Очиғи ҳеч қачон бундай уюшқоқлик, сафарбарлик таъминланмаганди. Колхозчилар фидойи меҳнат эвазига етиштирилган жавоҳирни ўз кучлари билан йиғиштириб олиш учун барча имкониятни ишга солдилар. Натижа кутилганидан ҳам яхши бўлди. Ҳосилдорлик гектарига 40 центнердан ошди. Пахта топшириш режаси 140 фоизга адо этилди. Унинг 82 фоизи пўлат этаклардан тўкилди.

Ҳозирги кунда келаси йил ҳосилига замин ҳозирлашга киришдик. Ҳар бир жамоанинг ўз суянган тоғлари бўлади. Уларнинг бой тажрибаси, ташкилотчилиги ҳал қилувчи дамларда муҳим омил бўлади. Шу ўринда илғор бригада бошлиғи Элмурод Нормуродов хусусида тўхталиш жоиз. Тиниб-тинчимас қалб соҳиби мураббийчилик ҳаракатини ривожлантириш, маҳсулот сифатини яхшилашга қаратилган хайрли ташаббуслар билан майдонга чиқди. Нормуродовнинг эзгу ишлари Нарзулла Пардаев, Мамашариф Назаров каби пахта усталари томонидан қўллаб-қувватланди. Мусобақа қизғин тус олди. Ҳосилдорлик гектарига 10 центнерга ошди.

Бозор иқтисодиёти барчани ўйлашга, изланишга даъват этди. Энди обрў топаман деган раҳбар иқтисодиётни мустаҳкамлаш ҳақида алоҳида бош қотиради. Бунинг учун аввало колхозчиларнинг унумли меҳнат қилиб, кўнгилли дам олишлари учун қулай шароитлар яратилиши керак. Шу мақсадда кўчалар асфальтланди, янги мактаблар, маиший хизмат муассасалари қурилиб ишга туширилди. Яқин кунлар ичида ажойиб чойхона меҳнаткашларни бағрига чорлайди.

Ишбилармон кишилар маслаҳатига амал қилиб беда уруғи етиштиришга киришдик. Ана шу мақсад учун 50 гектар ер ажратилди. Гулхайри ҳам ўстирилмоқда. Уни асосан Латвияга сотаяпмиз.

Колхоз раҳбарияти маҳаллий саноатни ривожлантиришга астойдил берилди. Гилам тўқиш цехи, томат цехи, вино заводи қурилаяпти. Яқинда 40 та тикув машинаси сотиб олдик. Ўзимизда болалар кийимлари тайёрлаш йўлга қўйилади. Агар деҳқоннинг қорни тўқ, усти бут, кайфияти чоғ бўлса ўзини аямай меҳнат қилади. Қувончлиси шуки, бошқа тармоқлар ҳам жадал ривожланаяпти. Хусусан давлатга гўшт, сут топшириш салмоғи йил сайин ошиб бораяпти. Қишловга пухта тайёргарлик кўрдик, моллар зоти яхшиланди, мўл озуқа жамғарилди. Ҳозирча қурилиш материалларидан қийналаяпмиз, холос. Жумҳуриятлар билан маҳсулот айирбошлаш тўла йўлга қўйилса, муаммо албатта, ҳал бўлади. Муҳими юксалишнинг ойдин йўлига чиқиб олдик. Буёғи ҳаракатга, ҳамжиҳатликка боғлиқ.

Ш. ДАГАРОВ,
Иштихон районидаги «8-Март» жамоа хўжалиги бошқаруви раиси.

ЯНГИ НАВ БАРАКАСИ

Ўша воқеа ҳамон ёдимда. Зокир Мамадиёров бошлиқ бригада биринчилардан бўлиб маррага етди. Энди шудгор тараддудини кўрсак ҳам бўларди. Аммо юқоридан «Ҳосилнинг сўнгги мисқолигача териб олинсин», деган кўрсатма берилди. Режани бажарган жамоага кетма-кет хашарчилар юборилди. Бригада саркори таъминот билан машғул бўлди. Кутилмаган тартибсизлик, сансалорлик юзага келди. Пировард натижада Зокир Мамадиёров бошлиқ жамоа фойда ўрнига зиён кўрди. Ҳа, бундай манзара турғунлик йиллари учун табиий бир ҳол эди.

Давр ўзгарди. Пахтакор ҳақини таниди, қаддини баланд тутди. Ҳал қилувчи бўғинлар омилкор, ташаббускор мутахассислар ҳисобига мустаҳкамланди. Қолоқ хўжаликда иш ривожга минди.

Бу йил далаларга «Қирғиз-3» навли чигит экилди. Агротехник тадбирлар вақтида сифатли амалга оширилди. Йиғим-терим мавсуми жадал ўтказилди. Бобоёр Тожиев бошлиқ бригада мусобақа пешқадами. Саркорнинг ишбилармонлиги яққол кўринди. Ҳосилдорлик гектарига 36 центнердан ошди. Илиқ гапларни заршунослар устози А. Нарзиев, Э. Худоёров, техника ихлосманди Х. Аллонов, С. Назаров шаънига ҳам айтиш мумкин.

Ҳозирги кунда жумҳурият Президенти фармонларини бажариш юзасидан белгиланган тадбирлар изчил амалга оширилаётганлиги кўнглимизни кўтармоқда. Сўнгги вақтларда қишлоқларимизда замонавий турар-жой бинолари бунёд этилди. Икки минг хонадон газлаштирилди, ичимлик сув муаммоси деярли ҳал бўлди. Тегирмон, мойжувоз, нонвойхона мавжуд. Хонадон чорваси кўпаймоқда.

Кайфиятга кўп нарса боғлиқ. Заршунос кўнгли чоғ бўлса, тоғни талқон қилади. Икки йил ичида хўжаликда ҳосилдорлик кескин ошганлиги фикримизнинг далилидир.

А. ХУДОЙБЕРДИЕВА,
Нарпай районидаги «Ғалаба» жамоа хўжалиги теримчиси.

● Жалол ота Ҳусанов Пайариқ районидаги «Партия XXII съезди» жамоа хўжалигининг уста заршуносларидан. Унинг бой тажрибаси, омилкорлиги мўл ҳосил етиштиришда асқотмоқда. Бу йил табаррук инсон меҳнат қилаётган А. Ҳусанов бошлиқ звено аъзолари гектаридан 35 центнердан хирмон кўтаришди.

● Шарифа Шукурова орзулари ушалаётган бахтли пахтакор. Ёшликдан ҳосиятли касбга ихлос қўйди. Сидқидил тер тўкиб, кўпга танилди. Айни кунларда ғайратни бўшаштирмай хирмонга барака киритаяпти. Оқдарё районидаги Ленин номли жамоа хўжалиги касаба уюшмаси қўмитаси пахтазор юлдузининг ҳалол меҳнатларини муносиб тақдирлади.

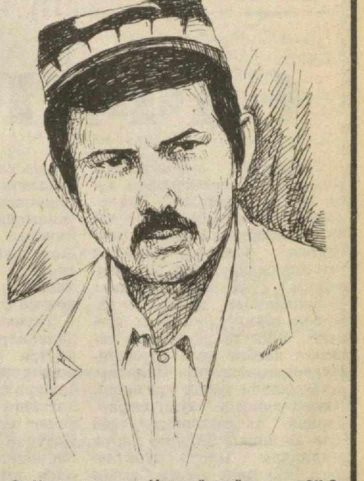

● Катта ютуқда Нарпай райони пахтакорларининг ҳам муносиб ҳиссаси бор. Улар вилоятда иккинчи бўлиб режани бажаришди. Терим суръатига айниқса, механизаторлар салмоқли улуш қўшдилар.

Ислом шоир номли давлат хўжалигининг илғор механизатори Ғайбулла Қўлдошев мавсумда 250 тоннадан зиёд оқ олтин саранжомлади.

М. ЖЎРАЕВ чизган расмлар.

САМАРҚАНД САЙҚАЛИГА ЯРАШИБ УЙГАН ХИРМОНИ

УМИДЛИ ДУНЁ

Пахтакорлик муқаддас касб. Миллатимиз минг йиллардан буён уни ардоқлаб келади. Бу шарафли, аммо машаққатли иш бизга обрў келтирди, ўзбекни дунёга танитди.

Лекин деҳқоннинг турмуши қандай кечди? У меҳнатига яраша ҳақ олдими? Афсуски, бу масалалар вақтида ечилмади. Ўзбек заминини яккаэироатчилик ўз комига торта бошлади. Илгари бу ҳақда гапириш қумга сув қуйиш билан баробар эди. Мана эндигина елкамизга офтоб тегди.

Хўжалигимиз пахтачиликка ихтисослашган бўлиб, йирик жамоалардан бири ҳисобланади. Жорий йилда 700 гектардан зиёд майдонда деҳқончилик қилдик. Об-ҳаво роса қийнади. Деҳқонларимиз табиат инжиқликларига ўрганиб қолишган. Чунки ғалаба ҳеч қачон осонликча қўлга киритилмайди.

Хўжалигимиз заршунослари режани октябрь ойининг бошларидаёқ уддалашганди. Ҳар гектардан олинган ҳосил 30 центнердан ошди. Қувончли томони шуки, йилдан-йилга машиналарда саранжомланган пахта салмоғи ошиб бормоқда. Жорий йилда бу кўрсаткич 70 фоизни ташкил қилади. Ўзим агрегатда 140 тонна оқ олтин тердим. Ҳамкасбларим жасорат кўрсатишди. Холмирза Эргашев, Носир Раупов номини бугун бутун район аҳли билади.

Кўпмингкилограммчилик ҳаракати ҳам кенг қулоч ёйди. Муҳаббат Темирова, Гулсара Расулова, Рўзигул Мустафоева, Салима Сайфуллаева каби теримчилар пешқадамликни қўлдан беришмаяпти.

Режа тўлди, топшириқ уддаланди. Неча йиллардан кейин деҳқон энди шукрона айтмоқда.

Қ. ҚАҲҲОРОВ,
Пахтачи районидаги Ленин номли жамоа хўжалиги механизатори.

● Пайариқ районидаги Отақул Умаров номли жамоа хўжалиги заршунослари режани аллақачон уддалашган. Бу ерда уста пахтакорлар кўп.

СУРАТДА: жамоанинг илғор теримчилари Муҳаббат Худойбердиева ва Зумрад Шамсиева.

● Челак районидаги Куйбишев номли жамоа хўжалиги пахтакорлари ҳам ғалабага муносиб ҳисса қўшдилар. Бу ерда кўпмингкилограммчилик ҳаракати авж олдирилган. Мусобақада Холбўта Турсунов бошлиқ бригаданинг чевари Зулайҳо Содиқова пешқадам бўлди. У мавсумда қарийб 8 тонна оқ олтин терди.

СУРАТДА: чевар теримчи Зулайҳо Содиқова.

АСЛ ШУНҚОРЛАР

Каттақўрғон районидаги Раҳима Исломова номли жамоа хўжалигида ўтган 1990 йилнинг пахта йиғим-теримида Йўлдош Тўхтаев билан Пирмамат Норматовлар ўзаро мусобақа асосида зангори кема рулини бошқарган эдилар. Унда Пирмамат ғолиб, деб топилиб мукофот совриндори бўлганди.

Жорий йил мавсумида ҳам тағин икки механизатор беллашишга аҳд қилишди. Техника ремонтини эрта тайёрлаб, ғўза барги сунъий тўктирилгач басма-басига теримни бошладилар. Ҳар куни 10—12 тоннадан оқ олтин териб тўкиш пайида бўлишди. Бу галги ишда Йўлдош Тўхтаевнинг қўли баланд келди. Шу бугунгача терган жавоҳири 200 тоннадан ошди. Ҳамкасби Пирмамат Норматовники эса 180 тоннани ташкил этади.

* * *

Эшпўлат Сувонов бошлиқ бригада пахтакорлари Пастдарғом районидаги «Москва» жамоа хўжалигида биринчи бўлиб маррани забт этишди. Бунга улар ўз вақтида ишни ташкил этишгани туфайли эришдилар. 40 гектар ернинг ҳар гектаридан 30 центнердан хирмон кўтаришди. Ҳосилнинг асосий қисми зангори кемалар ёрдамида йиғиштириб олинди. Ўрол Мейлиев, Зокир Ортиқов каби дала суворийлари бошқаларга намуна бўлди. Ҳосилдорлик Ортиқ Хушвақтов, Қўзибой Эсонов, Қодир Ражабов, Зиёд Нуримов ва Ўрол Мейлиев бошлиқ звеноларда юқорилиги қайд этилди.

* * *

«Оқтепа» жамоа хўжалиги Пахтачи районида биринчи бўлиб зафар қучишганди. Заршунослар Ватан хирмонига 1500 тоннадан зиёд оқ олтин армуғон этишди. Унинг 500 тоннага яқини сара уруғлик пахта. И. Жўрақулов, Ю. Облоев, М. Эшқувватов бошлиқ бригадаларда ҳосилдорлик 35—40 центнерга етди.

Теримда Ш. Тўрақулов, Т. Нормуродов сингари механизаторлар, Л. Орзиқулова, Ш. Шокирова, С. Ҳайдарова, Ф. Ҳайитова каби кўпмингкилограммчиларнинг муносиб ҳиссаси бор.

● Вилоят хирмонининг юксалишига Пайариқ райони заршунослари муносиб ҳисса қўшдилар. Улар она Ватанга 25.000 тоннадан зиёд оқ олтин топширишди. Заршунослар ўз имкониятларини ҳисоблаб, яна 2 минг тонна хом ашё йиғиштириб олишга аҳд қилишган.

Айни кунда далаларда иш қизғин. Зангори кемалар ва теримчилар юксак унум билан ишлашмоқда. Айниқса, «Партия XXII съезди» жамоа хўжалиги мусобақада пешқадам. Улар маррани аллақачон уддалашган. Заршунослар 960 гектар ерда деҳқончилик қилишиб, ҳосилнинг 80 фоиздан зиёдини зангори кемалар ёрдамида саранжомлашди.

СУРАТЛАРДА: 1. Хўжаликнинг илғор механизатори Мамадиёр Синдоров. 2. Улкан хирмон тобора юксалмоқда. 3. Райондаги «Ленинизм» жамоа хўжалигининг Ҳасан Жониқулов бригадаси пахтакорлари ҳам эришилган зафарга муносиб ҳисса қўшдилар. Бригада етакчиси Ҳасан Жониқулов (чапда) ва оилавий ижарачи Қудрат Раҳимов.

К. ТУРСУНОВ олган суратлар.

ПАЙАРИҚ ФАХРИ

Ўша йили куз оғир келди. Йиғим-терим айни қизиган паллада ёғингарчилик ишнинг белига тепди. Икки кун агрегатлар бекор турди. Ўшандай серташвиш кезда вақтнинг ўтиши қийин бўлади. Ҳаммадан ҳам механизатор М. Эгликов ҳаяжонланарди. Ахир ваъдани катта олган, нияти мавсумда пўлат этакдан 200 тонна ҳосил тўкиш. Кўпчилик бахтига учинчи куни қуёш жамол кўрсатди. Ер селгиши билан дала узра агрегатлар ҳайқириғи янгради. М. Эгликовнинг машинасидан кўнгли хотиржам. Мавсумга ўзи шайлаган. Қанчалик ҳаракат қилмасин намгарчилик ўз таъсирини ўтказарди. Биринчи куни машинада беш тонна пахта терди. Бироқ руҳан тушмади. Кун сайин суръатни ошириб борди. Астойдил меҳнат қилган муродига етади. Суворий ваъдасининг устидан чиқди. Энди унинг номи кўпчилик ўртасида алоҳида ҳурмат билан тилга олинарди.

— Жорий йил баҳори деҳқонни саросимага солди, — дейди бригада бошлиғи Х. Мамиров. — Очиғи одамлар бунчалик жасорат кўрсатадилар деб тасаввур қилиш қийин эди. Тадбирлар заршуносни руҳлантирди, ишига унум бағишлади. Маҳаллий ўғитга зўр бериб, тўғри қилган эканмиз. Ғўзалар бўлиқ, бақувват, серҳосил бўлиб ўсди. М. Эгликовдан барча миннатдор. Азамат ишнинг оғирини елкасига олди. Мавсумда пўлат этакдан 250 тоннадан ошириб дур тўкди. Ана шундай садоқатли кишиларнинг фидойилиги туфайли умуммуваффақият таъминланди.

Бир вақтлар режа кетидан қувиб инсон омили, моддий манфаатдорлик унутилди. Даромаднинг тайини бўлмагани учун колхозчилар қўл учида ишлади-лар. Сентябрнинг дастлабки кунларидан ҳашарчиларга кўз тикиларди. Шиорбозлик, бақириқ-чақириқлар авжига чиқарди. Бироқ ишнинг унуми бўлмасди. Ҳатто режа 130—140 фоизга бажарилса ҳам деҳқон ҳамёни пул кўрмасди. Бозор иқтисодиёти ҳамманинг кўзини очди. Энди эскича ишлаш сира мумкин эмас. Буни яхши билган Пайариқ районидаги Крупская номли жамоа хўжалиги заршунослари иқтисод ва тежамкорликка эътиборни кучайтирдилар. Ортиқча сарф-харажатга барҳам берилди. Пешона тери эвазига етиштирилган оқ олтинни тез ва соз йиғиштириш асосий муддаога айланди. 90 фоизи агрегатлар ёрдамида саранжомланди. Мавсум муваффақиятли якунланмоқда. Мутахассисларнинг таъкидлашларича, бу йил хўжалик асосий тармоқдан қарийб 10 миллион сўм даромад олиши кутилмоқда. Бунда ташаббускор механизатор М. Эгликов каби дала гвардиячиларининг муносиб ҳиссаси бор.

М. ИЛЁСОВ.

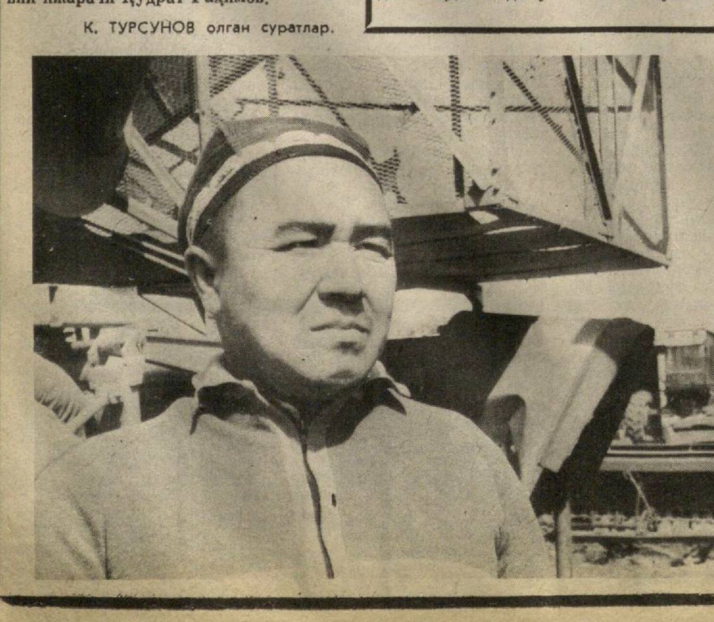

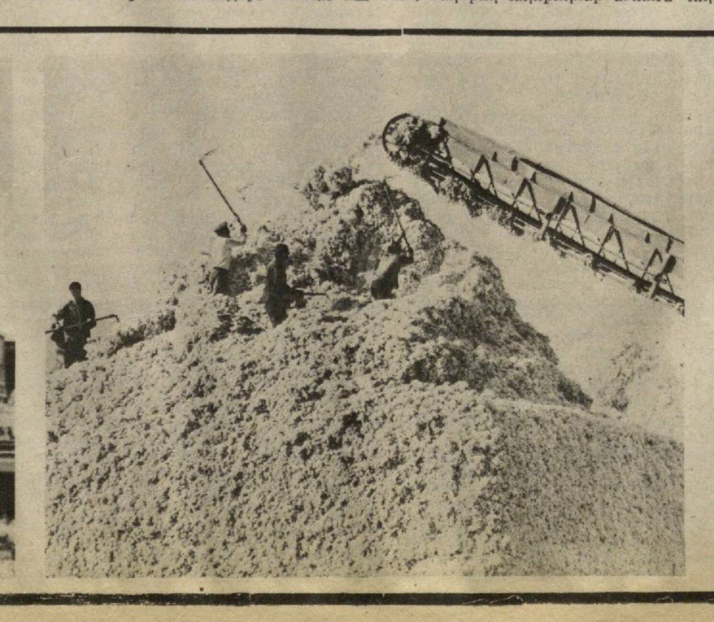

КАРВОНДАН ОРТДА ҚОЛМАЙ

УСТОЗ ИЗИДАН

Қурбоналининг табиати қизиқ. Бир ишга бел боғладими, уни бажармагунча асло тинчимайди. Ороминн йўқотиб қўяди. Бу йил ҳам шундай бўлди. Ҳали ғўза парваришн давом этарди. Терим техникалари мавсумга созланаётган пайт. Қурбонали таъмирчиларга кўмаклашиш учун устахонага келди. Ўзи бошқарадиган зангори кемани барвақт созлади. Мавсумга қадар уни синчиклаб текширди. Ғўза барги дориланаётган кунларнинг бирида устози, тажрибали механизатор Ботирали Икромов ёнига борди.

— Бу йил 150 тонна пахта теришга аҳд қилдим, — деди секин.

Ботирали унинг қўлини қисди.

— Мен 170 тонна теришга бел боғладим. Қани қайтадан қўл олишамизми? «Йигит сўзидан, арслон изидан қайтмас» дейдилар. Лекин дадил бўл, ҳамма нарса ҳаракатга боғлиқ.

Қурбонали устози олдидан қалби қувончга, куч-қувватга тўлиб қайтди.

Оққўрғон районидаги Султон Сегизбоев номли давлат хўжалигининг Шавкат Умиров бошлиқ бригадаси механизатори Қурбонали Худойбердиев шу хўжаликда вояга етди. Ўқувчилик кезларидаёқ техникага ихлос, эътиқод қўйди. Мактабдан сўнг механизаторлик касбини ўрганди. Дастлабки йили зангори кема бункеридан 42 тонна пахта тўкди. Кейинчалик бу кўрсаткични 110—120 тоннага етказди. Ҳамкасби Николай Адаменконинг тажрибасини ўрганди.

Бу йил у ишлаётган бригада пахтакорлари ҳар гектаридан 35 центнердан ҳосил олишни кўзлашганди. Қурбонали маррани тезроқ эгаллаш учун бошланган мусобақада пешқадамлар сафида борди. У теримнинг дастлабки куни пўлат этакдан 8 тонна пахта тўкди. Сўнгра кунлик иш унумини 9—10 тоннадан туширмади.

Хўш, бунга қандай эришди?

— Аввало, агрегатимнинг техник ҳолатини яхши сақлашга эътибор бераман, — дейди Қурбонали. — Машина тўхтади дегунча ювиб, шпинделларини тозалайман. Эрталаб албатта моторини қиздириб оламан. Қолаверса, иш вақтидан унумли фойдаланишга интиламан. Бу йил далада ҳосил мўл бўлди. Бункер тезда тўлаверди. Соатига гоҳо уч бункергача тердим.

Қурбонали ишлаётган бригада ишлари билан танишдик. Жамоа мавсумни уюшқоқлик билан ўтказди. Йиллик режа илғорлар қаторида бажарилди. Бунда моҳир механизатор Қ. Худойбердиев ва унинг шериклари Рўзимуҳаммад Ғозиев, Мадиёр Ҳабибуллаев, Николай Адаменко, Неъмат Бобоқуловларнинг муносиб ҳиссалари бор. Бригада ҳозиргача гектаридан 37 центнердан оқ олтин йиғиштириб олди. Юсуф Нишонов, Ғаффор Анорбоев, Мусурмон Ботиров бошлиқ бригадалар эса ҳар гектар майдондан 33—35 центнердан хирмон кўтаришди.

Умуман мавсумда хўжалик далаларида 26 та терим агрегати самарали ишлатилди. Заршунослар бугунгача 8 минг тоннадан ортиқ хом ашё тайёрлашган бўлса, бунда механик-ҳайдовчиларнинг улушлари катта. Техника жиловдори Қурбонали Худойбердиев пўлат этакдан 150 тонна дур бўшатиб, сўзининг уддасидан чиқди.

— Механизаторларга ҳам, теримчиларга ҳам қулай шарт-шароитлар яратиб бердик, — дейди хўжалик директори Шавкат Каримов. — Ўзаро меҳнат мусобақасини ҳар беш кунда якунлаб, илғорлар рағбатлантирилиб борилди. Теримга юқори ҳақ тўлангани, айниқса, мавсумда муҳим аҳамият касб этди.

А. ФОЗИЛОВ.

● Бекобод районидаги «Ғалаба» жамоа хўжалиги заршунослари 1563 гектар майдонда деҳқончилик қилишди. Пахтакорлар бу йилги қийин шароитда ҳам мўл ҳосил етиштирдилар.

СУРАТЛАРДА: Хўжаликнинг илғор механик-ҳайдовчиларидан Расул Ғиёсов (чапда), Олим Маматқулов ва бригада етакчиси Нурмуҳаммад Қўшбоев. 2. Терилган хом ашё тележкага ағдарилмоқда.

А. МАЛЬЦЕВ олган суратлар.

ОЧИҚ ЧЕҲРАЛАР

Кўклам адоқлаётган кезда халқ ноиблари Бўка район Кенгаши раиси Қодир Элчибоев билан бу йилги шароитда чигит экиш ва дала ишлари ҳақида суҳбатлашгандим. Ўшанда Қодир ака, билмадимов, бу йил анча қийин бўладиганга ўхшайди, деб айтганди. Лекин катта умид ва ишонч билан «ижара ва пудрат усулини кенг жорий этаяпмиз, яна муҳими, одамлардан бир вақтлардагига ўхшаб фақат иш талаб қилмаяпмиз. Энг аввало уларнинг ҳолидан, тирикчилигидан хабар олишга эътибор бераяпмиз. Аминманки, улар юзимизни шувут қилишмайди», деганди.

•

Ҳақиқатан ҳам шундай бўлди. Далаларда мўлжалдагидек ҳосил етилди. Бироқ 10—15 кунлик кечкилиги бор эди. Шунинг учун ҳар қанча ҳаракат қилинмасин, мавсум бошларида йиғим-терим суръати бироз кўтарилмай турди.

Ўша кезларда Фрунзе номли колхозда бўлдик. Раис Комилжон Дўстматов билан суҳбатлашдик.

— Биродар, яхшиси, биз ҳақимизда ҳозир ёзмай қўяқолинг, — деб илтимос қилганди раис. — Негаки орқадамиз. Бундан ҳижолат чекиб, уялиб, ўзимизни панага олиб юрибмиз. Ахир районимиздаги айрим хўжаликлар жуда илгарилаб кетишди. Улар маррага етай деб қолишди. Биз бўлсак...

Мен самимий, камтар Комилжон акага далда бергандек бўлдим.

— Ҳечқиси йўқ, — дедим. — Ахир айтишади-ку, яхши от кейин чопади, деб. Менимча сизлар айрим тадбирларни ғўзанинг ҳолатини, шароитини ҳисобга олиб ўз билгиларингизча ўтказиб, тўғри иш қилгансизлар. Агарда бошқалардан ортда қолмай қўяқолайлик, деб барг тўкишни шошиб ўтказганларингизда борми, доғда қолишларингиз хеч гап эмасди. Шундай бўлганлар бор-ку, ахир.

— Гапингиз тўғри-куя, — деди Комилжон ака, — бир вақтлардагига ўхшаб ҳеч ким бизга дакки бераётгани йўқ. Нега машиналар ишга тушмади, нега далада одам кам, деб қойишмаяпти. Ўзимизга қўйиб беришган. Лекин барибир ҳижолат бўлаяпмизда.

Район хўжаликларининг ярми маррага етганда яна шу хўжаликда бўлдик. Бу гал Комилжон аканинг чеҳраси очиқ эди. У биз билан самимий ва дилдан сўзлашди. Гаплари ҳам бурро-бурро. Бунинг боисини тушундим. Далада пахта мўл бўлганди. Бу бир. Иккинчидан, ғўза баргини тўкиш айни пайтида ва маромида амалга оширилганлиги учун катта-катта майдонларда ҳосил машина теримига бир текис тайёр бўлибди. Барг яхши тушган. Шунинг учун мавжуд машиналарни тўла қувват билан ишга тушириш мумкин бўлган. Суръат бирданига кўтарилиб кетган. Бошқа хўжаликлар нолга тушиб қолганда ҳам бу ерда бир ярим-икки фоиз пахта топширилаётган эди. Шу туфайли кейинги ўн кунликда хўжалик ғолиб деб топилиб, районнинг мукофотини олибди.

— Бу ўн кунликда ҳам бўш келмоқчи эмасмиз, — деди Комилжон ака. — Одамларимизга минг раҳмат. Уюшсак, ҳамжиҳат бўлсак, ҳаммасига улгурамиз, деб ишонтиришди. Энг муҳими, табиатнинг ўзи бизнинг раҳмимизни еди. Буни тан олмаслик инсофдан эмас.

Шу пайт бир ижарачи аёл келиб қолди. Унинг айтишига қараганда ҳали даласида қўл тегмаган пахталар бор экан. «Ўзимиз уддасидан чиқамиз девдик. Бўлмайдиганга ўхшайди. Иложи бўлса ёрдам бериб юборинг».

— Албатта, — дея Комилжон ака ёнида турган агрономга мурожаат қилди. — Оҳангарондан ўз ташаббуслари билан келган ҳашарчилар бор. Ана ўшаларнинг беш-ўн нафарини опага кўмакка юбориш керак.

Агроном таклифни маъқуллади. Аёл хурсанд бўлиб қайтди.

Дарҳақиқат ўйлаб, пишиқ-пухта амалга оширилган тадбирлар бугунги кунда ўзининг ажойиб самарасини берди. Район деҳқонлари 52 минг тонналик хирмон уйиб, унинг 80 фоизини машиналарда териб олди, салкам 78 фоиз хом ашё юқори сортларга сотилди, деб маълум қилганларида фрунзеликлар ҳам юзимиз ёруғ бўлди, деб айтдилар камтарлик билан. Улар уйған хирмон 2 минг тоннадан ошди. Бу ҳосилнинг 80 фоизи машиналарда саранжомланди. Абдуғани Салимов, Акбар Пўлатов сингари уста деҳқонлар бошлиқ ижарачилар ҳар гектаридан 27—28 центнердан хирмон кўтардилар.

Режа бажарилиш арафасида хўжаликда бўлганимда раис мени Анвар Жиянбеков билан таништирди. Қотмадан келган, ёши элликлардан ошган, кўзлари кулиб турувчи бу деҳқоннинг гап-сўзларидан ҳалоллик, соддалик уфуриб турарди.

— Режани бажариш қийин бўлдими?

— Ўзи осон иш борми? —саволга савол билан кулиб жавоб берди у. — Очиғини айтай, агар ижара бўлмаганида ва далада ишловчилар меҳнатига рағбатлантирилган ҳақ тўланмаганида қийналишимиз турган гап эди. Бу усулнинг афзаллик томони шундаки, унда ишлаган олади. Ҳеч ким лоқайд бўлолмайди. Агар лоқайд бўлса, дангасалик қилса, ўзига қийин, зиён кўради. Бола-чақасининг насибаси яримта бўлади. Албатта, ҳеч ким буни хоҳламайди.

Ўзимиздан қиёс. Одамларга ҳар мавсумнинг ўзига хос томонларини ҳисобга олиб, биркитилган ерига қараб гектарига 80, 100, 200 сўмдан ҳақ бериб бордик. Улар пировард натижа юқори бўлишини кўзлаб ишладилар. Натижа ёмон бўлмади. 51 гектар ерда деҳқончилик қилган эдик, шунинг 31 гектаридаги пахтадан 28 центнердан хирмон кўтардик. Сабзавот, картошка, кузги экинлар ҳосили ҳам мўл бўлди.

Хўжаликдан қайтаётиб йўл-йўлакай атрофга назар ташладик. Режа аллақачон бажарилган бўлишига қарамай оқариб кўринаётган пахта далалари, ҳали ҳосили йиғиштириб олинишига улгурилмаган кўм-кўк сабзавот пайкаллари кўзга ташланарди. Булар пешона тери эвазига етиштирилган эл бойлиги, ноз-неъматлар. Уни етиштирган одамлар ҳеч шубҳасиз ғанимат кунларни бой бермай охиригача йиғиштириб оладилар. Бунга ишончимиз комил.

Н. РИХСИЕВ.

ДАЛАДА ЯНГРАГАН ҚЎШИҚ

ҚАЕРДА инсон меҳнати қадрланса, ўша ерда ютуқ бўлади. Шуни назарда тутган халқ депутатлари Ўрта Чирчиқ район Кенгаши пахта йиғим-теримининг дастлабки кунларидан пахтакорларни моддий ва маънавий томондан рағбатлантиришга бутун эътиборини қаратди.

Акмал Икромов номли ва Ўртасарой матлубот жамиятларида, район маиший хизмат кўрсатиш бўлимида кўчма дўконлар ташкил этилиб, жадвал асосида райондаги 15 хўжалик пахтакорларига хизмат қилди. Бир неча бор илғор теримчиларга, механизаторларга ноёб совғалар уюштирилди.

Шунингдек, пахтакорларга медицина хизмати кўрсатишга ҳам алоҳида эътибор қаратилди. Район тасарруфида 4 та медицина бригадаси тузилиб, улар пахтакорларга намунали медицина хизмати кўрсатишяпти. Хўжаликлар дала шийпонлари аптечкалар билан таъминланган.

Бундан ташқари райондаги «Ленин йўли» ва Ленин номли колхозлар билан медицина илмий текшириш институти юқори малакали шифокорлари ўртасида шартнома тузилиб 1.200 нафардан ортиқ киши улар кўригидан ўтди.

Районда иккита маданият уйи бор. Уларнинг қатнашчилари йиғим-теримнинг дастлабки кунларидан пахтакорлар ҳузурида бўлиб, 30 дан ортиқ ўз концерт программаларини намойиш этишди. Улардан айниқса, вилоят «Истиқбол» кўригининг ғолиби Эркинжон Деҳқонбоев, хушовоз хонандалар Идижон Ширинов, Мираҳмад Мирсолиев, Суннат Комиловларнинг дилрабо қўшиқлари пахтакорларга манзур бўлди.

Райондаги Акмал Икромов номли колхоз аъзолари зафар қучган кун хўжаликда Ўзбекистон телевидениеси солистлари иштирокида концерт уюштирилди. Бундан ташқари ҳар бир хўжаликда янги китоблар кўргазмаси ташкил этилди.

Бу саъй-ҳаракатлар зое кетмади. Район заршунослари давлатга 40 минг тоннадан зиёд пахта топшириб, вилоят оқ олтин хирмонига муносиб улуш қўшдилар.

Ф. АЛИМОВ,
«Қишлоқ ҳақиқати» мухбири.

● Пискент районидаги Охунбобоев номли жамоа хўжалиги заршунослари вилоят режасининг бажарилишига муносиб ҳисса қўшдилар. Бунда чевар теримчиларнинг улуши катта бўлди.

СУРАТДА: мусобақа пешқадамлари Мавлуда Ҳусанова ва Анор Ҳолиқулова.

А. ИКРОМОВ олган суратлар.

● Вилоятда кўпмингкилограммчилик ҳаракати кенг ёйилган. Пискент районидаги Навоий номли жамоа хўжалигининг илғор теримчиси Наргиза Ортиқова ҳам шу мусобақага қўшилган. У ҳамкасблари ўртасида пешқадам бўлди.

СУРАТДА: илғор теримчи Наргиза Ортиқова.

КАМАРБАСТАМИЗ

Вилоятимиз пахтакорларининг зафар маррасига етиб келгани ҳақида тарқалган хушхабар «Ташкентводстрой» трестининг меҳнат жамоасини ғоят хурсанд қилди. Бу салмоқли муваффақиятда коллективимизнинг ҳам ҳиссаси бор, десам муболаға эмас. Трестимизнинг районларда жойлашган бўлинмалари пахтакорлар билан ёнма-ён туриб меҳнат қиладилар. Биз ҳамиша деҳқонга мададкор бўлиб келганмиз, бундан сўнг ҳам шарафли бурчимизга содиқ қоламиз. Вилоят ҳудудида ҳар йили 20 миллион сўмликдан ортиқ қурилиш-тиклаш ишларини амалга ошириб келаяпмиз. Очиқ ва ёпиқ коллектор тармоқларини барпо қилиш, гидротехник иншоотлар қуриш, шунингдек, деҳқонлар учун уй-жойлар, чорвадорларга комплекслар ҳамда ижтимоий ва маданий-маиший бинолар тиклаш биз амалга ошираётган ишлар жумласидан ҳисобланади.

Кейинги йилларда иш услубимиз ва топшириққа муносабатимизда жиддий ўзгаришлар содир бўлди. Ишнинг сифати ва унуми бош мезон қилиб белгиланган. Эндиги кунда ўзлаштирилаётган маблағларнинг асосий қисмини ерларнинг мелиоратив ҳолатини яхшилашга йўналтирганмиз. Бор куч-имкониятимизни ишлаб турган мавжуд дренаж, коллекторларни реконструкция қилишга, пайкалларни қайта текислаб, соғломлаштиришга, хўжаликлараро каналларни бетонлаштиришга қаратганмиз. Деҳқончилик қилинадиган майдонларда захсувларни қочириб, серҳосил пайкаллар яратиш фаолиятимизнинг бош мезони бўлиб қолади. Пахтакорлар уруғ экиб мўлжалдаги ҳосилни ундириб, юзи ёруғ бўлса, бу биз — замин табибларининг ҳам ютуғимиз саналади. Пахтакорларга камарбастамиз, уларнинг дарди ва ташвишига, муваффақиятига ҳамиша шерикмиз.

С. МАДАЛИЕВ,
«Ташкентводстрой» трестининг бошқарувчиси.

КЕЛГУСИ ҲОСИЛГА — ПУХТА ЗАМИН

(Боши 1-бетда).

кузги шудгорнинг энг мақбул усули қўшярусли ҳайдашдир. У ер қатлами тўлиқ ағдарилишини, бегона ўтлар уруғлари ва илдизпоялари чуқур кўмилишини таъминлайди. Қўшярусли ҳайдашда далаларни ўт босиши 2—2,5 марта камаяди, ўсимликларнинг озиқланиш шароити, микробиологик жараёнлар яхшиланади, пахта ҳосилдорлиги гектарига 2—3 центнер ошади. Қўшярусли сўқалар етишмаган хўжаликларда шудгор чимқирқарли оддий сўқалар билан амалга оширилгани маъқул.

Кузги шудгор чуқурлиги ва дала бўйлаб бир текис ўтказилиши унинг сифатини белгиловчи кўрсаткичлардир. Ҳайдов майдон бўйлаб баравар бўлиши пайкалнинг қай даражада текисланганлигига боғлиқ. Шунинг учун шудгорлашдан аввал далаларда жорий текислаш ўтказиш, ўқариқларни, мавсумий сув қўйишда ҳосил бўлган паст-баландликларни текислаш зарур. Ҳайдаш чуқурлиги тупроқ турлари, унумдорлиги, зичлиги, қачон ўзлаштирилганлиги ва далаларнинг ўт босганлигига қараб табақалаштирилади.

Унумдор қатлами юпқа бўлиб, тагзамин қум ёки шағалдан иборат бўлган далаларда кузги шудгор шундай чуқурликда ўтказилиши керакки, қум ва шағал юза қисмга ағдариб чиқарилмасин. Тупроқ қатлами қалин бўлган Андижон ва Сурхондарё вилоятларида ҳайдаш чуқурлиги 30—40 сантиметр, шимолий ва марказий пахтачилик минтақаларида, қалин қатламли типик ва оч бўзтупроқларда, шунингдек, Тошкент, Самарқанд, Сирдарё, Қашқадарё, Бухоро вилоятлари ва Қорақалпоғистон республикасининг суғориладиган ўтлоқ тупроқларида 30—35 сантиметр бўлиши тавсия этилади. Биринчи метрли қатламида гипс қавати бўлган, шўрланган ўтлоқ тупроқларда, оғир, кучли зичланган тупроқларда 45—50 сантиметр чуқурликда юмшатиш ўтказиш, сўнгра ерни шудгорлаш маъқул.

Бедазорларни ҳайдашда йўнғичқа илдизлари баҳорги кўклашининг олдини олиш учун шудгордан аввал 5—7 сантиметр чуқурликда лушчилниклар ёрдамида бу томирлар қирқилиши ёки икки ярусли ҳайдашда чимқирқар сўқача ишлатиш зарур. Бедапояларни тупроқ шароитига қараб 30 ва 40 сантиметр чуқурликда ҳайдаш лозим. Йўнғичқа ўрнига экиладиган пахта далаларини иккинчи-учинчи йиллари 20—22 сантиметр чуқурликда ҳайдаган маъқул. Шундай қилинганда, беда қолдиқлари ва чириндилари узоқроқ муддат ҳосилга хизмат қилиши исботланган.

Ҳар бир пайкални шудгорлаш унинг бош ва охирги қисмларини қайта чуқур ҳайдаш билан якунланади. Уни осилган сўқалар билан ўтказган дуруст. Шудгордан кейин ҳосил бўлган дўнг-чуқурлар шу заҳоти текисланиши керак. Бунинг учун кенгқанотли текислагичлар, Д-24, грейдерлар, БДТ-2,2 ёки БДТ-2,5 оғир дискали тарма, ГН-4, ГН-2,8 осма грейдерли текислагичлар ва бошқа қуроллар ишлатилиши лозим.

Тажрибалар кўрсатишича, кузги шудгор туфайли пайдо бўлган баланд-пастликларни ҳайдовдан сўнг, ҳали тупроқ ғовак ва зичлашмаган пайтда текислаш зарур. Агар бирор сабаб билан у баҳорда ўтказилса, намлик кўплиги натижасида тупроқ ҳайдов қатлами зичлашади, оқибатда чигитнинг униб чиқиши кечикади, ғўзанинг сўнгги ривожланиши сусаяди ва ҳосил камаяди.

Пушта олишнинг энг мақбул муддати куз ҳисобланади. Кузги шудгордан кейин икки-уч кун ичида тупроқ қуриб қолмасидан мола ёки тармалар билан ер текисланади, сўнгра 25—28 сантиметр баландликда пушта олинади. Аммо ҳамиша ҳам кузда пушта олишнинг имкони бўлмайди. Шу боисдан ёғингарчилик кам тушадиган минтақаларда пуштани эрта баҳорги тупроққа ишлов беришдан кейин, экишдан 10—15 кун аввал олиб, уруғ қадашга 8—10 кун қолганда енгил тупроқларда гектарига 800—900, оғир тупроқларда эса 100—1200 кубометр сув берилади.

Шудгор суви ва шўр ювиш. Бу йил август, сентябрь ойларида ёғингарчилик жуда кам бўлганлиги туфайли айрим вилоятларда (Қашқадарё, Сурхондарё, Бухоро ва ҳоказо) оғир қумоқ ва соғ тупроқлар қуриб, кучли зичлашган. Бундай ерлар шудгор сувисиз ҳайдалса, тупроқ палахса бўлиб кўчиб, иш сифати пасаяди ва тракторлар унуми кескин камайиб кетади. Шароитнинг шу жиҳатларини инобатга олиб, гектарига 500—700 кубометр меъёр билан мавжуд эгатлар бўйича шудгор суви берилиши шарт. Шунда тупроқ осон майдаланади ва ҳайдов чуқурлиги бир текислиги таъминланади.

Фарғона водийси, Сирдарё, Хоразм, Бухоро, Қашқадарё, Сурхондарё вилоятларида ва Қорақалпоғистон республикасида шўрланишга мойил ерлар бор. Ушбу майдонларда ўсиш даврининг поёнида юқориги илдиз тарқалган қатламда жуда кўп зарарли тузлар тўпланади. Улар кейинчалик чигит униб чиқишига тўсқинлик қилади, кўчатлар сийраклашади, ғўза ўсиши ва ривожланиши сустлашади, ҳосил кескин камаяди. Юқори самара олиш учун бу ерларда кузқиш ойларида сифатли шўр ювиш ўтказилиши керак.

Махсус изланишлар шуни кўрсатадики, шўр ювиш самарадорлиги қиш охири ва баҳор ойларида анча камаяди. Мирзачўлдаги мелиоратив тажриба станциясида ноябрда ўтказилган шўр ювишда гектаридан 37,3 центнердан, январда ўтказилганда эса 31,5 ёки 5,8 центнер кам пахта ҳосили олинган. Фарғона тажриба станциясида тупроқ шўри ноябрда ювилганда гектар ҳисобига 31,2, февралда ўтказилганда эса 25,8 центнердан оқ олтин етиштирилган.

Шўрланиш даражаси, тупроқ шўри, ерости сувлари сатҳи ҳисобга олинган ҳолда жорий шўр ювишнинг қуйидаги муддатлари ва меъёрлари тавсия этилади: Сирдарё вилоятида ўрта ва енгил қумоқ бир хил тузилишдаги тупроқларда шўр ювишга гектарига 2,5—4 минг, қатламли тупроқларда 4—5 минг кубометр сув сарфланади ва шўр ювиш декабрдан январь ойи ўртасигача якунланади; Фарғона водийси вилоятларида ва Бухорода енгил қатламли тупроқларда шўр ювиш меъёри 2—4 минг кубометрга тенг бўлиб, уни ўтказиш муддатлари экишга (февраль—март) яқинлашиши, оғир қатламли тупроқларда эса 4—5 минг кубометр бўлиб, январь ойида тугалланиши керак; Қорақалпоғистон республикаси, Хоразм, Қашқадарё ва Сурхондарё вилоятларининг енгил қатламли тупроқларида ювиш меъёри 3—5 минг кубометрга тенг бўлиб, январь-февраль ойларида ўтказилади. Ўртача қатламли тупроқларда шўр ювиш январь-февраль ойларида гектарига 4—5 минг кубометр меъёр билан ўтказилади, оғир тупроқларда декабрь-январь ойларида гектарига 3,5—4,5 минг кубометр сув берилади. Баҳорда эса гектарига 1,5—2 минг кубометр меъёр билан шўр ювиш ниҳоясига етказилади.

Одатда шўр ювиш полларни сув бостириб амалга оширилади. Полларнинг катталиги тупроқ сув ўтказувчанлиги, дала нишаблиги ва текислигига қараб 0,1—0,5 гектар бўлиши керак. Шўр ювиш шудгор йўналиши бўйича ўтказилади. Ювишдан олдин ерлар текисланиб, поллар сифатли олинган пайкалларда яхши самарага эришилади.

Тавсияларни Ўзбекистон Қишлоқ хўжалиги вазирлиги мутахассислари ва республика Қишлоқ хўжалиги фанлари академияси олимлари тайёрлашган.

ОНА ЮРТ СОҒИНЧИ

НЬЮ-ЙОРК ШАҲРИДА ЯШОВЧИ ЮҚОРИ РОВУСТОНЛИК АБДУЛАЗИЗ ҲОЖИБОЙ ЎҒЛИ 62 ЙИЛЛИК АЙРИЛИҚДАН СЎНГ ҚИШЛОҒИГА КЕЛДИ

Тақдир сўқмоқлари

Ўтган йилнинг кузида Наманган районидаги Миришкор қишлоқ Кенгашига қарашли Юқори Ровустон қишлоғида шундай хабар тарқалди: «Олимжон Хожиевнинг Америкада амакиси бор экан. У яқинда Олимжонларнинг уйига меҳмон бўлиб келармиш».

Бу ҳақиқат эди. 1929 йиллардаги ғала-ғовур замонда Ҳожибой ота оила аъзолари билан хорижга бошпана излаб кетишга мажбур бўлдилар. Улар орасида ҳозирда Америка фуқароси Абдулазиз Ҳожибой ўғли ҳам бор эди. Яқинда Абдулазиз ака бир группа оила аъзолари билан киндик қони тўкилган Юқори Ровустон қишлоғига, ўз жигарбандлари ҳузурига кириб келди. Жамоатчи мухбиримиз Абдуллажон ХОЛМИРЗАЕВ Абдулазиз ака билан учрашиб унга бир неча савол билан мурожаат қилди:

— Тақдир тақозосига кўра хорижга кетганингизда сиз неча ёшларда эдингиз?

— Энг аввало киндик қоним тўкилган, бир умр Ватанимнинг бир бўлаги бўлган Юқори Ровустон қишлоғига келиб, қон-қариндошларим билан учрашганимдан беҳад хурсандман. Худога минг бор шукурлар айтаман. Бу ердан 1929 йилда, 3 ёшимда кетган эканмиз. Дастлаб Афғонистонга жойлашдик. Отамлар Қашқарга ўтиб кетган эканлар.

Биз онамлар, акаларим билан Афғонистонда яшай бошладик. Акаларим тижорат ишлари билан шуғулландилар, Мен ҳам аста-секин улғайиб, савдо ишига ўтиб кетдим. Аввал Туркияда, кейинги йилларда Американинг Нью-Йорк шаҳрида тижорат ишлари билан машғул бўлдим. Ҳозир ҳам Нью-Йоркдаман.

— Ватанингиз билан қачон алоқа боғланди. Бу ерга келиш орзуси қачон туғилди?

— Ватанга келиш орзуси менда ақлимни таниган кундан бошланган, десам муболаға бўлмас. Чунки, ҳар дақиқада Ватанимни, унинг тупроғини кўришни орзу қилиб яшадим. Фақат бу ерга келишга имкон йўқ эди. Ўтган йили ватандошларимиздан бир неча киши Америкада бўлишди. Шуларнинг ичида Рустамжон деган йигит менинг қариндошларим борлигидан хабар бериб, бизни телефон орқали ўз жигарбандларим билан алоқа боғлашимизга имкон яратиб берди. Бунинг учун Рустамжондан бир умрга миннатдорман.

— Ватанингиз томон тайёрада парвоз қилганингизда хаёлингиздан нималар кечди?

— Биз Американинг Кеннеде тайёрагоҳидан тўғри Финляндияга учдик. Сўнг у ердан Ленинград шаҳрига, ундан кейин Ўзбекистонга парвоз қилдик. Тайёрада келар эканман ҳаяжонланардим. Наҳотки бир умр орзу қилиб келган ниятимга етсам. Наҳотки, киндик қоним тўкилган уйга кириб бориб, қадрдонларимни кўксимга боссам, дердим. Тошкентга келиб тайёра ерга қўниб, одамлар ерга туша бошлаганда ҳам ишонмасдим. Шунда йигитлардан бири «Амаки Тошкентга келдик, тушмайсизми?» деганидаги ҳаяжонимни кўрсангиз эди. Тайёрадан тушиб Она-заминга бош қўйиб, қайта-қайта тупроғидан ўпдим. Кўзимдан севинч ёшлари тинмасди. Ҳа, мен бир умрлик орзуимга етгандим.

— Сафарга отланганингизда хориждаги ўзбек дўстларингиз сиздан нималарни илтимос қилишди?

— Энг аввало улар қизғин салом йўллашди. Уларнинг орзулари ҳам Ватан тупроғини кўзларига суртиш. Шу боисдан мен бу истакни бажариш учун Косонсой, Чуст, Наманган, Андижон, Бухоро, Самарқандга боришим керак.

— Оила аъзоларингиз, қариндош-уруғларингиз ҳақида гапириб берсангиз.

— Бахтим шуки, тақдир мени Наманганда туғилган Турсунойга рўбарў қилди. Садоқатли рафиқа. Меҳрибон она бўлди. Катта ўғлим Анваржон Олғин ҳисобот ходими. Йирик тижоратчи Акбар қурилиш муҳандиси, у ҳам мени изимдан кетди. Қизим Мунирахон тижорат иши билан банд. Куёвга чиқардик. Бахтни қарангки, қудаларимиз ҳам ўз ватандошларимиз. Уларнинг қариндошларини Чустдан топдик. Акрам ҳам қурилиш муҳандиси. Мунаввархон Колумбия дорилфунунини битиряпти. Сиёсий-ижтимоий билимлар бўйича мутахассис бўлиб етишаяпти. Энг кенжамизга туркча исм қўйдик. Эрдинч, деб. Уларнинг ҳаммаси ўқимишли, динимизга эътиқодли. Ҳаммаси ўз касбининг соҳиби.

— Бу ерда қариндош-уруғларингизни топдингиз. Энди улар билан ўзаро ҳамкорлик, борди-келди қандай бўлади?

— Раҳматлик онам ҳаётликларида: — **«Абдулазиз болам, бизнинг Она-юртимиз Ўзбекистон. Сен туғилган жой Наманган вилоятининг Юқори Ровустон қишлоғи. У ерда бизнинг оиламиз яшаган уйлар бор. Кун чиқиш ва кун ботар томонда масжид бор. Ана шу масжидлар атрофида сенинг бир аканг, бир опанг, икки тоғанг бор. Агар улар ҳаётдан кўз юмишган бўлса, уларнинг фарзандлари бўлиши керак. Бу гапларимни сира ёдингдан чиқарма. Тилимизни, дилимизни кўз қорачиғидай асра»**, деб қайта-қайта тайинлар эдилар.

Ҳақиқатда ҳам опа ва акаларимнинг фарзандлари бор экан. Уларни кўриб бошим осмонга етди. Ҳожимамат акамни кўрдим. Раҳмонберди акамлар оламдан ўтган эканлар. Уларнинг ҳар бириникида бўлдик. Нью-Йоркда яшовчи ҳамма ўзбекларнинг, жумладан менинг, фарзандларимизнинг ҳам орзулари Ватанни бир кўриш.

— Узоқда бўлсангизда тилимизни, урф-одатларимизни унутмабсиз. Ватан ҳақида, ёр ва диёр ҳақида қўшиқларни эшитиб турасизми?

— Ватаним ҳақидаги, унинг шўх ва ўйноқи куй-қўшиқларини ёшлигимдан севиб тинглайман. Бизнинг хонадонимизда сизнинг севимли ҳофизингиз Шерали Жўраев, Олмахон Ҳайитова, Очилхон Отахоновларнинг қўшиқлари ардоқлаб сақланади. Ҳар куни дам олиш вақтларимизда уларни оила аъзоларимиз билан эшитамиз. Ҳатто, мақом куйлари, лапарлар, аскиялар ёзилган ленталаримиз бор.

— Мана киндик қонингиз тўкилган уйда ўтирибсиз. Келганингизга ҳам бир неча кун бўлди. Дастлабки таассуротларингиз қандай?

— Юқорида бир умр орзу қилган мақсадимга етганимдан, Ватанимни, туғилган масканимни кўрганимдан хурсандлигимни айтдим. Ўзбекона одатларимиз, юмушларимизни кўрганимда қишлоғимиздаги юртдошларимга меҳр-муҳаббатим янада ортиб кетди. Лекин ҳали бу ерларда замонавий меҳмонхоналар, ҳаммомлар, маиший хизмат кўрсатувчи хизмат турларининг камлиги, хизмат маданияти пастлиги мени ўйлантирди. Ровустон қишлоғида бирорта ҳаммом, тузукроқ чойхона йўқ. Ҳар бир хонадонда ювиниш хоналари бўлиши керак. Хонадонларда бундан 100—200 йил аввалги ота-боболаримиз фойдаланиб келган арвоздан воз кечилмаган. Мен бу гапларни дангал айтишимдан муродим шуки, қишлоқда турмуш маданиятини ошириш ҳақида бир ўйлаб кўриш керак.

— Сиз тижорат ишлари билан шуғулланар экансиз. Бизнинг дўконларимизга ҳам кирган бўлсангиз керак?

— Бизнинг дўконларимизга бу ердагиларни тенглаштириб бўлмайди. Бизда савдо маданияти ўта юқори. Ҳар бир магазинга кирган кишига алоҳида муомала қилинади. Ҳатто магазинларимизда болали оналарга хизмат кўрсатадиган алоҳида хизматчилар бор. Мени Нью-Йорк шаҳрида 3 та хусусий дўконим бор. Уларнинг бирида жаҳондаги энг ноёб гиламлар сотилади. Иккинчисида рўзғор ашёлари билан савдо қиламиз. Учинчисида эса ғазламалар сотилади. Бизга ҳар ой бошида катта компаниялар ўз моллари рўйхати, баҳоси ёзилган каталоглар жўнатади. Улар ичидан ўзимизга ёққан молларни танлаб, компанияларга қўнғироқ қиламиз. Молларини ўзлари транспортида ўз вақтида олиб келишади. Биз кўпроқ молларни Италия, Туркиядан оламиз. Улар аввалроқ ўзлари ишлаб чиқарган моллардан намуналар жўнатишади, агар нархи мўлжалимиздан ортиқроқ бўлса компаниялар билан келишиб нархини арзонлаштириб олишимиз мумкин.

— Абдулазиз ака, ҳамқишлоқларингизга, ватандошларингизга, бутун ўзбек халқига тилак ва истакларингиз бордир?

— Албатта. Мен қаерда бўлмайин ўзимни шу Ватан фарзанди, деб биламан. Ўзбекистонимизни мустақил бўлиб гуллаб-яшнашини истайман. Аввал айтиб ўтганимдек, шаҳар ва қишлоқларимизни кезганимда одамларга хизмат кўрсатиш маданиятидаги камчиликлар ҳар қадамда кўзга ташланиб турибди. Яхши кунлар келишига имоним комил. Шу элнинг фарзанди бўлганим туфайли Ўзбекистон ҳақида фақат яхши гапларни эшитиш истагидаман. Унга санчилган ҳар бир тикан менга ҳам санчилгандек. Шунинг учун ватандошларимга бирдан-бир тилагим шуки, ҳамиша ишлари олдинга боссин. Ўзбекистон гуллаб-яшнасин. Хориждаги ўзбеклар қўлимиздан келганича Ватанимиз учун ёрдамимизни аямаймиз.

— Самимий суҳбатингиз учун раҳмат. У ердаги юртдошларимизга бизнинг ҳам, қуёшли Ўзбекистоннинг ҳам ҳароратли саломи-каломини етказиб қўйинг.

— Албатта, Бу менинг ҳам қарзим ва ҳам фарзимдир.

ҚАШҚАДАРЁ ВИЛОЯТИ. Китоб халқ истеъмоли буюмлари фабрикасида ишлаб чиқарилаётган маҳсулотларга талаб кундан-кунга ортиб бормоқда. Ҳозирги кунда уларнинг тури 20 тага кўпайтирилди. Булар асосан лаган, пиёла, чойнак, ваза ва ҳоказолардир. Керамика цехи жамоаси жорий йилда 700 минг сўмлик ёки бултургига нисбатан 220 минг сўмлик кўп маҳсулот ишлаб чиқаришга аҳд қилишган. Ҳозир бу ерда 120 киши меҳнат қилмоқда. Уларнинг аксарияти ёшлардир.

СУРАТДА: цех бошлиғи Ҳ. Ғаниев ва мусаввир М. Йўлдошевалар тайёр сопол буюмларни кўздан кечиришмоқда.

Ш. ШАРОПОВ олган сурат. (ЎзТАГ).

ШИФО ОЗИҒИ

Пойтахтимизнинг кун ботар томонида, шаҳар ҳалқа йўлининг шундоққина ёнгинасида йирик шифо маскани бор. Унинг ҳудуди катта майдонни эгаллайди. Бу ерда дарахтлар, гуллар барқ уриб яшнайди. Йўлкалар ораста. Беморлар даволанадиган 10 га яқин бўлим замонавий тиббиёт ускуналари билан жиҳозланган. Бўлимларда дарддан фориғ бўлиш учун барча имкониятлар мавжуд. Шифокорлар эл хизматида.

Тошкент давлат тиббиёт олийгоҳининг 2-клиникасига жумҳуриятимизнинг барча вилоят, шаҳар ва районларидан шифоталаб беморлар келишади. Улар билан суҳбатлашсангиз шифокорлар кўрсатаётган тиббий хизматдан мамнун эканлигини айтишади. Бу ерда ўз соҳасининг билимдони — жонкуяр шифокор ва тиббиёт ходимлари кўпчиликни ташкил этади.

Шифохонанинг неврология бўлимида ҳам шундай шифокорлар кўп. Уларнинг ҳар бир далда сўзи руҳиятингиз осмонига зиё бахш этади.

Биз яқинда шу даво масканида бўлиб, бўлим мудири Гулюзра Аъзамхўжаева билан мухтасаргина суҳбатда бўлдик. Бу ерда беморларга кўрсатилаётган тиббий хизматнинг ўзига хос томонлари хусусида қисқача сўзлаб беришини илтимос қилдик.

— Касбимиз ҳам шарафли, ҳам мураккаб, дейди у. — Бўлимимизда бош мия қон айланиши бузилган, асаб толалари шамоллаган кишилар даволанишади. Бу хасталик шифокордан, қўйинг-чи, ҳар бир тиббиёт ходимидан, қолаверса беморнинг ўзидан катта масъулият талаб этади. Аввало хасталик сабабларини аниқлаш, кейин эса муолажани тўғри йўлга қўйиш, дори-дармонларни қай даражада фойда беришини билган ҳолда тавсия этиш — буларнинг ҳаммаси муҳим шартлардан ҳисобланади. Биз биринчи навбатда ширин сўзимиз билан даволаймиз. Кейин тиббий муолажа. Иккиси уйғунлашганда бемор тезда соғайишига ойдин йўл очилади.

Бўлим шифокори Наталья Ан ширин сўзи ва муолажаси билан даволовчилар сирасига киради. Унинг ҳамкасби Дилором Абдуллаева, Лена Янакиди, Барно Обидхўжаева, Феруза Абдурахмонова, Нигора Жабборова ва бошқалар жамоада, беморлар ўртасида катта ҳурмат-эътибор қозонишган. Биз Бухоро вилоятининг чекка қишлоғидан келиб даволанаётган А. Зокиров, жиззахлик С. Аҳмаджонова, З. Ҳасанова, тошкентлик И. Султонов, Қ. Жамолов ва бошқа беморлар билан суҳбатлашганимизда улар шифокорларга ўз миннатдорчиликларини изҳор этишди.

Бу ерда ўзига хос муаммолар ҳам анчагина. Ноёб дори-дармонлар тақчил. Даволаш ускуна ва жиҳозлари кўп ҳолларда талабга жавоб бермайди. Мавжуд 65 ўрин жумҳуриятимизнинг ҳамма томонларидан келувчи беморлар учун етарли эмас. Шунинг учун айни вақтда 10 бемор фақат кундузи даволанадиган бўлинма очиш режалаштирилган. Ҳозир бу хайрли ишга киришилди. Энг асосийси, бу шифо масканида беморлар ўз соғлигини тиклашаяпти.

О. ҒАФУРОВ.

* * *

СУРАТДА: бўлим мудири Г. Аъзамхўжаева ва даволовчи шифокор Наталья Ан ўзаро суҳбатлашмоқда.

Даврон АҲМАД олган сурат.

САХОВАТ—САВОБ

Ўзбекистон қишлоқларида бахтли дақиқалар —куз фаслида ўтказиладиган тўйлар бошланиб кетди. Уларнинг бирида — Қўрғонтепа районидаги Дзержинский номли давлат хўжалигида бўлган тўйга теварак-атрофдаги қишлоқларнинг жами аҳолиси тўпланди. Улар куёв — хўжалик боғбони Азиз Умаровни айниқса чин дилдан муборакбод қилдилар. Бу табриклар Азиз учун айниқса ёқимли эди, чунки унинг ота-онаси ҳам, қариндош-уруғлари ҳам йўқ эди.

Тўй ташкилотчилари хўжалик маъмурияти билан касаба уюшмаси комитети тўй ўйин-кулги билан ўтиши учун қўлларидан келган ҳаракатни қилдилар. Қўшни хўжаликлардан меҳмонларни ва бадиий ҳаваскорлик жамоасини таклиф этишди, бу жамоа тантананинг махсус сценарийсини таклиф этди. Барча келин-куёвга бахт ва тотувлик тилади.

Давлат хўжалиги ёш оилага барча қулайликлари бўлган янги уй ажратди. Энди уларга рўзғор буюмлари сотиб олиш учун қарз берилади.

— Совхоз касаба комитети билан маъмурияти бозор иқтисодиёти қийинчиликларини оз бўлсада енгиллатиш мақсадида хўжалик ишчилари ва муҳандис-техник ходимларини ижтимоий жиҳатдан ҳимоя қилишга доир ўз тадбирларини ишлаб чиқдилар, — дейди давлат хўжалиги директори Равшанбек Сиддиқов. — Хўжалигимиз тўйлар ўтказаётган оилаларни ун билан таъминлаяпти, пул билан ёрдам кўрсатаяпти. Хўжалик фаоллари тўй бошланишидан бир неча кун олдин оилаларга бориб нималар билан ёрдам бериш кераклигини аниқлаб келишмоқда.

Бундан ташқари, касаба уюшмаси комитети давлат хўжалиги фахрийлари ва уларнинг оилаларига ёрдам бермоқда. Масалан, ёлғиз аёл Тўхтахон Йўлдошеванинг уйи бепул тузатиб берилди. Фахрийлар қишга ёқилғи билан таъминланган. Давлат хўжалиги раҳбарияти шу йилдан бошлаб мева ва қишлоқ хўжалик маҳсулотларини ўз таннархида сотмоқда. Фахрийлар учун бепул иссиқ тушлик ташкил этилди. Давлат хўжалиги бу мақсадлар учун ҳозиргача ўзи олаётган фойдадан етти минг сўмга яқин пул сарфлади.

У. САКСОНБОЕВ,
ЎзТАГ мухбири.

БИЛИБ ҚЎЙГАН ЯХШИ

ЭНГ МИТТИ

Тирик мавжудотлар ранг-баранг. Айниқса судралувчилар кўп. Уларнинг 6000 га яқин тури мавжуд бўлиб, қитъаларга кенг тарқалган. 3—3,5 сантиметр узунликдаги калтакесаклардан тортиб 10—11 метрли улкан илонлар бор.

Тангачалиларга оид митти кўрилонларнинг 170 дан ортиқ тури мавжуд. Улар судралувчилар орасида энг кичиги ҳисобланади. Катталиги 10 сантиметрдан 80 сантиметргача етади. Уларнинг бир тури чувалчангсимон кўрилон деб аталади. У Ўрта Осиёда ҳам учрайди. Ўзбекистонда Ҳисор, Бойсун, Кўҳитанг ва Бобтоғда тарқалган. Бу илончанинг бўйи 40 сантиметрдан ошади.У тупроқнинг чуқур қатламларида 70—120 сантиметр узунликда ин қуради, тошлар орасидаги чумоли уяларидан ҳам фойдаланади. Кўрилончаларнинг инлари баҳорда кўпроқ ер юзасида, юпқа ва майда тошлар остида учраса, кейинчалик, яъни май ойидан кейин ер остига чуқурроқ кириб кетади.

Кўрилонлар асосан чумолилар, термитлар, уларнинг тухумлари ва ғумбаклари билан овқатланади. Модаси иккитадан тўққизтагача тухум қўяди. Бошқа илонларда пўст ташлаш бошидан бошланиб, думида тамом бўлса, буларда бунинг тескариси, думидан бошланиб, бошида тугайди.

Пастки жағида тишлари йўқ. Орқаси ва қорнидаги тангачалари ҳам бир хил, тепаси жигарранг, қорин томони оқиш-қўнғирдир. Териси юпқалигидан қил томирлари кўриниб туради ва офтобда пушти рангда товланади.

Кўрилонларнинг зоология фанидаги ўрни жумбоқ бўлиб қолмоқда. Чунки улар авлодининг баъзи хусусиятлари ҳамон «сир»лигича қолмоқда. Мутахассислар бир вақтлар уларни оёқсиз калтакесаклар тоифасига киритишганди. Кейинчалик илонларнинг алоҳида кенжа туркуми деб қаралди. Кўпгина олимлар ҳозир ҳам уларни шундай ҳисобламоқдалар. Аммо кейинги текширишлар илонларга эмас, балки калтакесакларга яқинлигини кўрсатмоқда.

Ҳар ҳолда бу митти жониворларнинг табиатда ўз ўрни ва аҳамияти бор. Шундай экан уларни эҳтиёт қилиб сақлашимиз керак. Табиатда ортиқча нарса йўқ.

Т. ЁДГОРОВ,
биология фанлари номзоди.

ХАНДА

ОИЛАВИЙ СУҲБАТ

— Пенчев парҳез таомлар истеъмол қилишга ўтибди.

— Ундай бўлса, кечқурунги таомга таклиф қилиш керак.

ҚАРЗ

Эски қарзларини узмаган габроволик бой савдогар қўшнисидан яна қарз сўрашга аҳд қилди. Қўшни унинг гапларини диққат билан эшитгач, керакли пулни қутидан олишни айтди.

— Бу ерда ҳеч қанақа пул йўқ-ку? — ҳайрон бўлди қўшни бўш қутини кўриб.

— Ахир, сен олдинги қарзларингни қайтармаган бўлсанг, қаёқданам пул тушсин? — сўради бамайлихотир қарз берувчи.

КАЛЛАСИ ИШЛАДИ

— Шундай совуқ кунда кимни кутаяпсан?

— Гапирма! Узумдан тайёрланган ўткир мусалласни қўлимдан тушириб юбордим. Энди уни йиғиб олиш учун музлашини кутаяпман.

ҲАСИС

Габроволик эшик тузатишга киришди. Кенжа ўғилчасини ранда олиб келиш учун қўшнисиникига чиқарди. Кўп ўтмай ўғилчаси қуруқ қайтди. Қўшниси рандаси йўқлигини айтибди.

— Ҳасис, — деди аччиқланиб ота.— Бор, омбордан ўзимизникини олиб чиқ.

ХАНДАЛ

Габроволик гастрономда юз грамм колбасага чек урдирди. Сотувчи унга қўшимча қилиб, бир бўлак хандал тутқазди.

— Бунинг кераги йўқ,— эътироз билдирди габроволик.

— У текин, колбаса билан бирга!

— Ундай бўлса, менга фақат хандалнинг ўзини беринг!

Т. ЗОКИРОВ
таржимаси.

УЗСПОРТЛОТО

СПОРТЛОТО
44-ТИРАЖИ НАТИЖАЛАРИ

«Спортлото» 45 дан 6»: 8, 20, 26, 29, 35, 44.

«Спорлото «36 дан 5»: 18, 19, 20, 27, 30.

Муҳаррир
Н. ЁҚУБОВ.

Ойнаи жаҳонда

6 НОЯБРЬ, ЧОРШАНБА

● ЎзТВ I

8.00 «Ахборот».
8.25 «Соғлом бўлай десангиз».
8.35 «Иван ва Марья». Бадиий фильм (М. Горький номли киностудия).
10.00 «Ёшлик» студияси саволларингизга жавоб беради.

* * *

18.00 Янгиликлар.
18.10 «Врунгелнинг саргузаштлари». Мультфильм. 6-серия.
18.20 «Чорвадор».
18.45 «Хоразм». Манзарали фильм.
18.55 «Хат ва ҳаёт».
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 «Ўзбекистон». Телевизион киножурнал.
20.10 Э. Воҳидов. «Муҳаббат наволари». Адабий-мусиқий кўрсатув.
21.00 «Ахборот».
21.25 СССР халқ артисти Наби Раҳимов таваллудининг 80 йиллигига. «Санъаткор ҳаётидан икки кун». Телефильм.
22.00 «Зўр ўтирибмиз». Бадиий фильм («Мосфильм»).
23.20 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● ЎзТВ II

«ТОШКЕНТ»
СТУДИЯСИ КЎРСАТАДИ

18.30 «Ёз ёмғири». Телефильм.
19.00 «Бу оқшомда» кўрсатуви
21.30 Москва. Информацион программа.
22.10 «Ўзбекистон киносаёҳатчилар уюшмаси — бизнинг меҳмонимиз».

● МТ
«Орбита IV»

7.00 «Тонг».
9.30 Мактаб ўқувчиларининг таътил кунларида. «Ҳамманинг кучуги». Бадиий фильм (Венгрия).
10.30 «Эски кўза». Мультфильм.
10.45 «Эски танишларнинг оилавий хроникаси». Телевизион фильм премьераси. «Алёша». 1 ва 2-сериялар.
12.30 ТСН.
12.45 «...16 ёшгача ва ундан катталар».

* * *

14.40 «Ён дафтар».
14.45 «Телемикст».
15.30 ТСН.
15.45 Учинчи ёш. «Бугун ва ўша пайтда...».
17.20 Мультфильмлар.
17.55 Болалар соати (инглиз тили дарси билан).
19.00 ТСН.
19.15 «Қизиқувчилар олами».
19.30 «Даврани кенгроқ олинг».
21.30 Информацион программа.
22.10 Футбол. УЕФА кубоги. 1/16 финал. «Динамо» (Москва) — «Канн» (Франция). «Динамо» Марказий стадионидан олиб кўрсатилади.
24.00 ТСН. Халқаро воқеаларга бағишланган сон.
00.15 «Ит юрак». Телевизион бадиий фильм. 1 ва 2-сериялар («Ленфильм»).

● МТ
«Дубль IV»

9.00 Эрталабки бадантарбия машқлари.
9.15 «Номерсиз мактаб...». Ноҳия Пионерлар уйи қошидаги «Гармония» тажриба мактаби ҳақида телевизион ҳужжатли фильм (Қозон).
9.35 Немис тили. 1-йил шуғулланаётганлар учун.
10.05 Немис тили. 2-йил шуғулланаётганлар учун.
10.35 Менеджерлар мактаби.
11.05 Марина Цветаева шеърияти.
12.00 «Очиғини айтганда».
12.30 «Бошқа санъат». Мусаввир уйидаги кўргазмада. 2-кўрсатув.
13.00 «Доим бирга бўламиз». Қўғирчоқ спектакль.
14.00 «Ям-яшил ўт». Телевизион бадиий фильм. 2-серия.
15.05 «Диагноз». «Она-замин ташвишида» туркумидан. Оролбўйининг мураккаб экологик вазияти ҳақида телевизион ҳужжатли фильм.
16.00 «Телевизион мусиқий абонемент».
16.30 «Биз яшаётган олам» Режиссёр В. Гладишев фильмлари.
17.10 «Мансаб алифбоси». Махсус кўрсатув.
18.10 Теннис. «Кремль кубоги».
18.55 Россиянинг парламент хабарномаси.
19.10 Жиноятлар ҳақида хабарлар.
19.30 «Менга сўз беринг!».
19.40 «Россияни дуо қиламан». Муаллифлик қўшиқларидан концерт.
20.25 Эълонлар.
20.30 Хабарлар.
20.50 Хайрли тун, кичкинтойлар!
21.05 «Гомо советикус». Ҳужжатли фильмлар: «Эртага — байрам», «Бир намойиш хроникаси».
21.35 Фил Донахью кўрсатуви. «Сильвестр Сталлоне портрети».
22.25 «Оркестр». Мусиқий фильм (АҚШ).
23.25 Эълонлар.
23.30 Хабарлар.
23.50 Эстрада программаси.

МУАССИСЛАР: ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИ ВАЗИРЛИГИ, «УЗПЛОДООВОЩВИНПРОМ» КОНЦЕРНИ, ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ АДЛИЯ ВАЗИРЛИГИ, «ҚИШЛОҚ ҲАҚИҚАТИ» ЖУРНАЛИСТЛАРИ ЖАМОАСИ.

МАНЗИЛГОҲИМИЗ: 700083, ТОШКЕНТ, ЛЕНИНГРАД КЎЧАСИ, 32

ТЕЛЕФОНЛАР: муҳаррир ўринбосарлари — 33-44-43, 32-54-44, 33-16-27, 32-54-42. Масъул котиб—33-09-93, 32-56-26. Масъул котиб ўринбосарлари — 32-56-25. Деҳқончилик бўлими — 32-56-35, 32-54-51, 33-54-33. Қайта ишлаш саноати бўлими — 32-54-48. Советлар ва ижтимоий ҳаёт бўлими — 32-56-34. Чорвачилик бўлими— 32-56-22. Мелиорация ва қишлоқ қурилиши бўлими — 32-56-30. Маданият, адабиёт ва санъат бўлими — 32-56-36, 33-54-33, 32-56-37. Ахборот ва спорт бўлими — 32-54-54, 32-56-37. Шикоят, хат ва маъмурий органлар бўлими— 32-54-49, 32-54-52. Безатиш бўлими — 32-58-79. Эълонлар бўлими—33-81-42.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Қўмитаси нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси 700.000 Тошкент шаҳри. Ленинград кўчаси, 32. Нашр кўрсаткич — 64.602, 68.753 нусхада чоп этилади. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

Босишга топшириш вақти 21.00 Босишга топширилди 21.00. Буюртма-6286.